

BONDEFÖRETAGAREN

PRO
Agria

Lantbrukssällskapet informerar 1/2016

Mars 2016

Drönare

kan i framtiden underlätta verksamheten
på många plan inom lant- och skogsbruk

sidan 12



Vallens sammansättning
påverkar både skördens kvalitet
och kvantitet

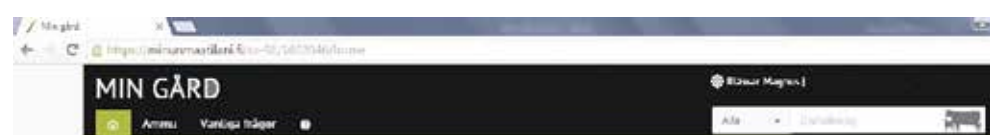
sidan 4



Pensala Lantmannagille
– för byns framtid!

– Ett aktivt lantmannagille fyller en viktig funktion på det lokala planet. Vi ger byns jordbrukare service och rådgivning på ort och ställe, berättar Fredrik Back, Patrik Rögård och Ronny Nyman.

sidan 10



Min Gård

Nötregistrerings-programmet Ammu, Elmer och Pihvi har blivit webbaserade tjänster från 1.1.2016. Min Gård kan även användas med smarttelefoner och pekplattor och tjänsten ersätter nuvarande Ammu & Elmer PC programmen samt MobiAmmu och MobiPihvi.

sidan 3

Ledare

Fokus på Gården!

Verkligheten är rå ute på gårdarna. Det räcker inte med att vi bakom oss har en fruktansvärt dålig växtsäsong 2015 med lokala dåliga skördar både kvalitets- och mängdmässigt, sjunkande produktionspriser samtidigt då kostnaderna skjuter mot höjden. Samtidigt kämpar bondekåren på barrikaderna mot byråkratin som håller på att bli den sista droppen för många gårdar.

Det var glädjande att se hur bondekåren den 11.3 samlade sina bröder och systrar från hela landet för att mötas i huvudstaden för att få ut sitt budskap, och hur medborgare utanför bondekåren blev medvetna om den nöd som producenterna idag har framför sig! Nu hoppas vi att en förändring blir till stånd; den kan bra bli till det bättre, eller hur?

Vi på Lantbrukssällskapet vill stå till din tjänst för att få fokus på de rätta sakerna på din gård! Vi vill erbjuda dej vårt kunskaps- och våra verktyg, granska och utvärdera processerna på din gård, hitta rätta lösningar just på din gård; för att förbättra och effektivisera din vardag, kostnadseffektivt och kvalitativt, utan att glömma din arbetsork!

Vi erbjuder tjänster som kassabudgetering, utvecklingssamtal, utvärdering av investeringar, stöd vid ibruttagning av investeringar, för att hjälpa dig att överväga och hitta de bästa alternativen på din gård; analysera möjligheter, beräkna lönsamheten och diskutera strategiska val – vi vill vara till ditt stöd då du gör strategiska framtidsval på din gård!

Inte enbart via tjänsteutveckling utan även via projektverksamhet är vi med och utvecklar den österbottniska landsbygdsnäringsen. Lantbrukssällskapet är en aktiv aktör inom projektverksamheten även under den påbörjade programperioden. Via vårt informationsprojekt AgroTillväxt kan vi mångsidigt med hjälp av olika metoder och kanaler sprida vidare information och kunskaper om den pågående programperioden och tillhörande bestämmelser som berör landsbyggsföretagare. Lantbrukssällskapet är även med i ett nationellt spetsprojekt – ArvoBio- som förverkligas i samarbete med Tavaste Yrkesuniversitet (HAMK) och LUKE, och där målet är att hitta mervärde åt trädgårdsproduktionens och vidareförädlings sidoflöden. Våra rådgivare deltar även i flertalet andra utvecklingsprojekt, både regionalt och nationellt. Lantbrukssällskapets mål är att vara en aktiv aktör i olika projektsammanhang för att aktivt vara med och utveckla den österbottniska landsbygden!

Trots många pågående utmaningar är vi på väg mot en ny vår och en ny odlingsäsong! Vi önskar att väderförhållandena är på vår sida och att odlingsäsongen blir lyckad. Vi hoppas att alla dataförbindelser och behövliga dataprogram fungerar problemfritt vid inlämnande av ansökningar och utbetalningar.

Med vänliga samarbetshälsningar, vi tror på en stark företagsamhet och en levande landsbygd.

Meira-Pia Lohiluoma

Direktör för Lantbrukssällskapet
mobil 050-568 5515

NYHETER!

Greppa marknaden Österbotten

I samarbete med ProAgrias projekt AgroTillväxt, Yrkesakademiens projekt Kursgården och ÖSP förverkligas informations- och utbildningsserie Greppa marknaden Österbotten. Via detta samarbete, och med hjälp av projektfinansiering kommer vi att arrangera seminarier, workshop, smågruppsverksamhet och studiebesök med Greppa marknaden Österbotten-tema.

Personer bakom tema Greppa marknaden Österbotten; Jan-Erik Back från ProAgria Lantbrukssällskapet, Anders Grannas från Yrkesakademin, Martin Edström från ÖSP, Fredrik Grannas från ÖSP och Meira-Pia Lohiluoma från ProAgria Lantbrukssällskapet.



Foto: Kim Varstala/Boden-projekt, YA!



Foto: Madelene Lindqvist

Brev från Nederländerna

I början av januari tog jag nattåget ner till Helsingfors för att en lördag ta morgonflyget till Amsterdam. Målet var Universitetet Wageningen i provinsen Gelderland och utbytesstudier resten av våren.

Efter ett tag utomlands lade jag märke till hur hemmablind man faktiskt är. Saker som man tar som självklara i Finland är inte alltid det, som exempelvis vinterdäck, isolerade hus och en varm lunch mitt på dagen. Även mentaliteten skiljer sig en del, man respekterar auktoriteter på ett självklart sätt och är väldigt rakt på sak med sina åsikter. En del kulturkrockar har det blivit, men nu börjar det äntligen kännas som om jag har hittat en vardag. Nederländerna är verkligen cyklarnas förlovade land; man håller hand när man cyklar, har babystolen på styret på cykeln och par-

kerar cykeln i parkeringsgrottor endast ämnade för cyklar.

Trots att Nederländerna är ett litet och tätbefolkat land (över 400 personer/km²; Finland har 16/km²) har de en omfattande jordbruksproduktion inom i stort sett alla sektorer. Jordbruket sysselsätter direkt endast 2 % av Nederländernas befolkning. Trots det är det just livsmedel som är Nederländernas största industri och står för 9.2 % av totala BNP i landet. Det finns ca 18.000 mjölkgårdar och medelstorleken är ca 88 kor/gård.

Nederländerna är i många sektorer över 100 % självförsörjande av animaliska produkter (svin, nöt, mjölk, fjäderfä m.fl.) och en stor del av produktionen exporteras. Holland har största överskottet av kväve i hela EU. Med 1.6 miljoner mjölkkor (totalt 3.9 miljoner nötkreatur), 12.4 miljoner svin och 99.2

miljoner fjäderfä och 1.1 miljoner får, är ett överskott av stallgödsel ett stort problem. En professor berättade om hur jordbrukarna tidigare var tvungna att sprida upp till 10 cm gödsel på sina åkrar för att få ut all mängd som producerades på gården. Denna praxis går såklart inte mera eftersom de numera finns maximigivor per hektar för kväve och fosfor i landet.

Två månader har gått snabbt och våren börjar äntligen komma igång här, med krokusar som blommar och traktorer som rör sig längs vägarna. Inga tulpaner blommar än, men det är nog inte länge kvar innan jag får se det också.

Vriendelijke groeten,
Madelene

BONDEFÖRETAGAREN

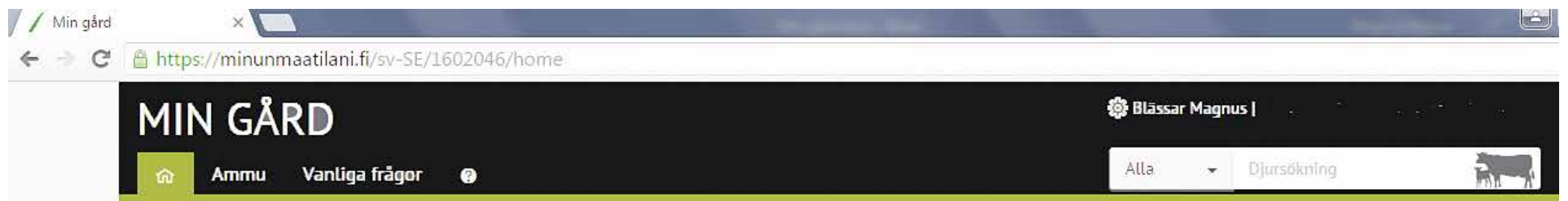
Nr 1/2016 Årgång 16 Mars 2016
Informationstidning för
lantbruksföretagare
ISSN 2323-3648 (print)
ISSN 2323-3656 (online)
Utgivare:
Österbottens Svenska Lantbrukssällskap,
Handelsplanaden 16 D,
65100 VASA

Tfn 010 839 2200,
Fax (06) 319 0201
www.lantbrukssallskapet.fi

Upplaga: 5 300
Chefredaktör: Meira-Pia Lohiluoma
Redaktion: Tor-Erik Asplund,
Jan-Erik Back, Johanna Laakso
Ombrytning: Kustmedia Ab Oy /HH
Tryckeri: I-print, 2016

Annonsbokning via
Lantbrukssällskapet/
Carina Ahlnäs,
Tfn 010 839 2200
För närmare uppgifter
om annonsering i
Bondeföretagaren fråga
efter vårt mediekort.

Pärmbild, foto: Bo Aura, med
DJI Phantom 3 Professional.



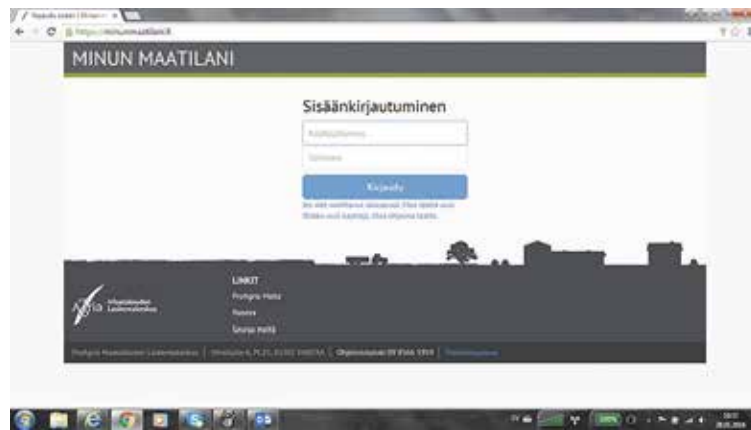
Min Gård – programtillämpningen

Nötregistreringsprogrammet Ammu, Elmer och Pihvi har blivit web-baserade tjänster från 1.1.2016 – Min Gård.

Min Gård kan även användas med smarttelefoner och pekplattor och tjänsten ersätter nuvarande Ammu & Elmer PC programmen samt MobiAmmu och MobiPihvi.

Ammu & Elmer samt MobiAmmu och MobiPihvi kan användas parallellt med Min Gård till slutet av år 2016, den 1 januari 2017 finns endast Min Gård tillgängligt. Bekanta er redan nu och ta i bruk den nya Min Gård-programvaran parallellt med Ammu & Elmer så blir övergången enklare.

På datacentralens hemsidor finns enkla videoanvisningar om t.ex. födel-seanmälan och köp av djur, bekanta dig gärna med videoklippen på följande adress: www.mloy.fi/mg-video.



Inloggning till Min Gård

Tjänsten har öppnats 1.1.2016 och inloggningen sker via adressen www.mingard.fi. Inloggningen sker med samma användarsignum och lösenord Ni har använt till Ammu & Elmer PC programmet. Ifall Ni inte kommer ihåg lösenordet kan

det beställas via datacentralen, närmare anvisningar på följande adress: www.mloy.fi/sv/losenord.

Min Gård – många fördelar

Din nötgårds uppgifter om produktionsdjuren finns tillgängligt mobilt



Programmet är enkelt att använda. Testa programmet nästa gång du har någon registrering.

var du än befinner dej. Du kan använda Min Gård från din smarttelefon, pekplatta eller vanliga dator. Min Gård kan användas med de vanligaste webbläsarna, fungerar också i Mac- och Linux miljö.

Du har alltid den nyaste versionen tillgänglig, inga programuppdateringar att tänka på. Inga uppgifter

behöver hämtas eller sändas utan uppgifterna lagras direkt i registret.

Magnus Blässar

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-432 3970



Grattis till 100-tonnarna!

Sten och Sari Hansson i Vittsar, Karleby har fått sin första 100-tonnare. **Samantha** 100-150658 F är av rasen holstein och född 24.07.2003. Far är Ollinahon Jalostus Tv FFF 92074 D och modern hette Kajsa. Samantha har kalvat 11 gånger. Högsta medelavkastningen hade hon under sitt fjärde produktionsår då hon mjölkade 13 162 kg. I medeltal har hon en årsproduktion på 9958 kg mjölk.



Foto: Pernilla Grön-Stenman

Ranckens Ranch: Karita, Stefan och John Häger fick sin tredje 100-tonnare i december 2015 när kon **Finna** uppnådde 100 ton mjölk.

Finna är född 31.01.2006 och har kalvat 6 gånger, Finnas far var Peltosaaren Melli, morfar var Alhaisten Lööperi och modern hette Tinna. Högsta medelavkastningen uppnåddes under det sjätte produktionsåret med 13 993 kg (13 686 kg EKM). I medeltal har Finna mjölkat 12 487 kg/år, med 528 kg medelfett och 424 kg medelprotein.



Foto: Karina Häger



ProAgria och DeLaval i nytt samarbete

ProAgria och DeLaval har inlett ett samarbete kring ibruktagningen av nya mjölkkningsrobotar. I verksamhetsmodellen ansvarar DeLaval för marknadsföringen och försäljningen av tjänsten, samt för installationen och den tekniska supporten. ProAgria ansvarar för arbetsfördelningen under ibruktagningsprocessen, för rådgivningen till kunden kring driftledningsprogrammet DelPro samt styrningen av djurtrafiken med hjälp av tekniken. Rådgivningen till gården startar redan innan installationen av det automatiska mjölk-

ningssystemet och fortsätter även efter ibruktagningen.

ProAgria skolar sju av sina rådgivare i användningen av DeLaval's driftsledningsprogram samt i ledningen av ibruktagningsprocessen. Rådgivarna finns tillgängliga för ibruktagningar i hela Finland. Även Österbottens Svenska Lantbrukssällskap är med i samarbetet och skolar en rådgivare för ibruktagningar på svenskspråkiga gårdar i hela Svenskfinland.





Vallens sammansättning påverkar både skördens kvalitet och kvantitet

Det har på sistone i flera sammanhang talats mycket om vallfröblandningar och deras betydelse för vallens avkastning och värdet på det foder som bärgas från vallen.

Även i denna tidning hittar ni artiklar om just detta ämne. Trots att många andra faktorer inverkar på vad och hur mycket vallen producerar, kan vallens sammansättning betyda mycket för t.ex. vad vallfodret kostar och dess användbarhet och lönsamhet i utfodringen av mjölkkor, köttnöt, får och hästar.

Gräsvall eller blandvall

En ren gräsvall bestående av ett enda fröslag, till exempel timotej, kan under gynnsamma förhållanden ge en god skörd och ett smakligt foder. Det finns dock mycket som talar för bredare vallfröblandningar och för blandvall med inslag av en eller flera baljväxtarter. Då blir vallen mindre sårbar för växlande väderförhållanden och avkastar mera även i fall av flera olika jordarter på samma odlingskifte.

En för ett visst skifte välanpassad fröblandning kan ge god effekt redan första vallåret, men med tanke

på vallens avkastning räknat över hela liggtiden är uthålligheten av ännu större betydelse. Vallväxternas förmåga att konkurrera med ogräsen är i det avseendet av stor vikt, likaså att fylla igen luckor i vallen och inte minst att tåla vinterns påfrestningar med ofta ofrusen mark under snön och ibland smältvatten på markytan med åtföljande isbränna.

Större avkastning av vallen mätt i torrsubbstans per hektar och är ger lägre produktionskostnader. Blandvallen ger därtill möjligheter till mindre behov av kvävegödsling, som också kännbart minskar kostnaderna i vallodlingen. Vallfoder från blandvallen orkar djuren äta mera av än foder från ren gräsvall och det ger möjligheter till lägre kraftfoderandel i utfodringen av ovannämnda djurslag. Lägre kostnader i vallodlingen i kombination med mera grovfoder i foderstaten ger förutsättningar till kännbart bättre lönsamhet i husdjursproduktionen.

Vallfoder enligt djurens näringsbehov

Ett annat aktuellt ämne inom vallodling är att med hjälp av en anpassad fröblandning producera vallfoder till djuren enligt deras specifika behov. Husdjurens behov av näringsämnen varierar stort beroende på i vilket produktionskede de befinner sig.



Foto: Jonas Brunnström

— Det finns mycket som talar för bredare vallfröblandningar och för blandvall med inslag av en eller flera baljväxtarter.

En högproducerande ko, en diko med kalv, en tacka med lamm eller en travhäst har klart större näringsbehov än t.ex. en sinko eller en ridhäst i lätt användning.

Att producera ett enda vallfoder som fyller alla dessa djurgruppers

krav är självfallet inte möjligt. Genom att bärga vallfodret i för respektive djurslag lämpligt utvecklingsstadium kan man i bästa fall komma nära behoven. Utspädning av energirikt vallfoder genom att blanda in grövre foder är ett annat

alternativ. En tredje möjlighet är anpassa fröblandningen till djurens behov, främst då genom att utnyttja vallväxternas egenskaper att producera fiber och hur snabbt dess smältbarhet förändras.

Mineraler och spårämnen

Vallfodrets innehåll av mineraler och spårämnen är en viktig faktor i anpassning av produktionen av grovfoder till djurens speciella behov. Växternas tillgång till mineraler är av avgörande betydelse för vallens avkastning, men den påverkar också starkt mineralsammansättningen i fodret. Den kan i sin tur påverka fodrets användbarhet till olika djurgrupper. Spårämnenas betydelse för vallens avkastning är mindre, men bristen på vissa av dem i vallfodret, till exempel selen, har stor betydelse för husdjuren. Vi kan visserligen kompensera bristen genom att komplettera foderstaten med spårämnen, men djuren utnyttjar dem bättre om de kommer på ett naturligt sätt via fodret.

Jan-Olof
Johnsson

Vall- och ekorådgivare
mobil 050-386 5921



Nya vallgrupper

Två nya diskussionsgrupper för vallodlare är aktuella nu i vår. Den ena av dem är planerad för södra delen av vårt område (Korsholm och söderut) och den andra för den norra delen. I planen ingår att grupperna samlas till sin första träff i april eller i början på maj, när vallarna torkat upp efter snösmältningen och det är möjligt att se hur övervintringen lyckats.

Enligt erfarenheter från tidigare diskussionsgrupper begränsar vi antalet deltagare till 6–10 gårdar/personer per grupp. Deltagarna får gärna ha samma inriktning i sin husdjursproduktion, t.ex. mjölkkor, köttnöt, får eller hästar, för att gynna en kreativ diskussion inom gruppen, men även blandade grupper är möjliga. Olika djurslag har olika krav på vallfodrets näringsvärden, men systemen i vallodlingen är ändå desamma.

Du som vill utveckla dina kunskaper i vallodling och produktion av grovfoder och gärna delar med dig av dina erfarenheter och idéer, anmäl dig snarast möjligt till Carina Ahlnäs på Vasa-kontoret, tel. 050-562 4043 eller till Jan-Olof Johnsson, tel. 050-3865 921.

Deltagare till grupperna antas i den ordning anmälningarna kommer in. Ring därför nu om du vill säkra dig en plats i någon av grupperna. Ny möjlighet kommer kanske först nästa år!

Jan-Olof
Johnsson

Vall- och ekorådgivare
mobil 050-386 5921



Foto: Essi Jokela



Vem är din granskare?

Med många olika jordbruksstöd där stödvillkoren ibland kan kännas luddiga och svårtolkade är det inte konstigt om man som jordbrukare ibland känner att man håller på att tappa tråden. Det underlättas inte heller av att jordbrukspolitiken förnyats från grunden i år. Att lyckas hålla reda på all byråkrati är en utmaning. Speciellt en djurgård kan många gånger känna att den drunknar i bestämmelser, stödvillkor och det eventuella ”hotet” om en förestående granskning. För att få en bättre bild av gransknings-”djungeln” har Bondeföretagaren intervjuat Kenneth Lervik, som är inspektör vid Närings-, trafik- och miljöcentralen i Österbotten (NTM-centralen). Lervik har jobbat som inspektör sedan våren 2009.

NTM-centralen i Österbotten har två verksamhetspunkter, en i Vasa och en i Karleby. Totalt är det fråga om 20 stycken inspektörer, varav fem är stationerade i Karleby. I Vasa återfinns vi Kenneth Lervik, som är en av fyra djurinspektörer (två finns i Vasa och två i Karleby).

Har du alltid granskat djuren?

Nej, jag började som åkerinspektör, men då dåvarande djurinspektör gick i pension började jag på djursidan i årsskiftet 2010–2011, svarar Lervik.

Hur ser en vanlig arbetsvecka ut för dig?

I vanliga fall börjar arbetsveckan på kontoret, vi reder upp från veckan innan och planerar veckans arbete, svarar Kenneth Lervik. Vi granskar ca 3 dagar/vecka. Granskningslistorna över de gårdar som ska granskas kommer från Landsbygdsverket (Mavi), några enstaka listor får vi också från Evira, bl.a. när det gäller fodergranskningar som rör tvärvillkoren. Listorna som fås från Mavi innehåller vilka gårdar och vilka stöd/ersättningar som ska granskas. Ifall någon gård finns på flera listor, försöker man kombinera granskningarna.

Det finns skilda tidpunkter under året då vissa saker övervakas, t.ex. om man har valt åtgärden betesgång inom ersättning för djurens välbe-



finnande ska det övervakas under betesperioden. I nuläget är övervakningarna igång för ersättning för djurens välbefinnande och EU:s djurbidrag. All övervakning måste vara gjord innan ersättning kan utbetalas. Totalt ska fem procent av alla stödtyper övervakas.

Vad brukar vara vanliga fel vid en övervakning?

Det allra vanligaste felet är att man har något registerfel, t.ex. att man har glömt att utmönstra ett djur eller anmäla ett köp av djur, eller att djur saknar örönnummer. Har man ett fel i registreringen blir det sanktioner och eftersom registrering och märkning av djur hör till tvärvillkoren påverkar det också åkerstöden. Hur stor sanktionsprocenten blir är individuell för varje gård, man räknar ihop alla djur under årets lopp och dividerar felmarginalen med antalet godkända djur. Det är maximalt fem procent av stöden som kan återkrävas när det gäller tvärvillkoren, berättar Lervik. För grova fel i stödvillkoren kan 100 % av stödet som granskas sanktioneras. Som inspektör har Lervik också skyldighet att rapportera om han upptäcker något grövre fel om djurskyddet inte är i skick.

Kan man sanktioneras bakåt i tiden?

Det är möjligt, t.ex. en gård som i år har valt utfodring och skötsel inom ersättning för djurens välbefinnande måste ha utfodringsplan för alla djurgrupper. Saknas den och gården även tidigare lyft stöd för djurens välbefinnande, då krav på utfodringsplan ingick i basvillkoren, kontrollerar vi om gården tidigare har haft utfodringsplan. Saknas den även bakåt, sanktioneras man bakåt, svarar Lervik.

Hur går en övervakning till?

Om vi tar en nötgård som exempel så börjar vi besöket med att kolla märkningen av djuren. Stämmer registret överens med de djur som finns på gården? Efter det går man igenom produktionsförhållanden. Ska vi övervaka ersättning för djurens välbefinnande och gården har valt en åtgärd som gäller för kalvarna kontrollerar vi att utrymmeskraven uppfylls. Kvitton över köpta och sålda djur granskas också. Nötkreatursförteckningen kontrolleras och om man övervakar ersättning för djurens välbefinnande kontrolleras också de dokument som behövs för valda åtgärder.

Jag frågar Kenneth Lervik om det meddelas på förhand ifall granskaren kommer, han svarar mig att det i våras har kommit en ny förordning som säger att man ska övervaka både tvärvillkor och något stöd/ersättning så får granskaren inte meddela det på förhand. Men en gård behöver inte alltid vara på en tvärvillkorsövervakning, det kan vara fråga om en övervakning som gäller bara för t.ex. EU:s nötbidrag. Från att man har meddelat jordbrukaren om granskning måste övervakningen genomföras inom 48 timmar. Ifall jordbrukaren själv inte har möjlighet att delta kan man ha en företrädare med under granskningen. Viktigt att poängtera är att inspektören/vete-

rinären inte får gå in i ladugården utan djurägarens lov.

Hur länge tar en övervakning?

Vanligtvis ca tre–fyra timmar, om det är fråga om en stor gård med t.ex. 500–600 djur tar det två dagar. Vi är oftast två granskare som kommer, för att effektivisera arbetstiden.

Finns det stora skillnader i kraven för djurhållning/övervakningen jämfört med ifjol?

Några stora förändringar gällande övervakningen av tvärvillkor finns inte i år, det blev redan för några år sedan en strängare kontroll av märkning och registrering av djuren. Störst förändring ser vi nog i ersättningen för djurens välbefinnande, det finns ingen grunddel utan man behöver bara uppfylla kraven för just de åtgärder som man har valt, säger Lervik.

Har din arbetsmängd ökat/minskat jämfört med tidigare år? Blev stöden ”förenklade”?

Vissa saker har förenklats, men inte kan jag påstå att vi har mindre jobb i år, säger Lervik roat. Jämför man t.ex. ersättning för djurens välbefinnande med hur det såg ut ifjol har det blivit mera flexibelt för gårdarna i och med att förbindelserna nu är ettåriga. Undantaget är ju förstas det här första året där förbindelsen är 1 år och 8 månader.

Ersättning för djurens välbefinnande:

Vad är viktigt att komma ihåg gällande åtgärden utfodring och skötsel?

För den här åtgärden krävs det bland annat att man har en skriftlig plan

gällande funktionsstörningar, utfodringsplan för alla djurgrupper och grovfoderanalys. Man måste ha minst en grovfoderanalys per skördesäsong för ensilage och hö, men man behöver inte analysera betesgräs och halm. Till en mjölkgård som föder upp sina egna ungdjur och kanske några tjurar, behövs en skild utfodringsplan för mjölkorna, kvigorna, kalvarna och tjurarna.

Måste man ha hullbedömning (utfodring och skötsel)?

Det är lite luddigt, för mjölkkor ska man beakta kons avkastning och för kött djur tillväxten. För köttnot står det skrivet att produktionsperiodens skede och konditionsklassen ska beaktas. Konditionsklassen kan baseras på en mätning av djuren eller en uppskattning av levande vikt t.ex. med hjälp av slaktrapporterna. Jordbrukaren kan göra det här själv och det behövs inte göras på individnivå, utan räcker om det är gjort gruppvis i besättningen, berättar Lervik.

Det finns åtgärder där det står att liggområdet ska vara välströat, vad innebär det i praktiken?

Det är svårt att beskriva med ord, några centimeterkrav finns det inte, svarar Lervik. En heltäckande yta med strö och att djuren inte är smutsiga räcker ganska långt.

Har du något tips till en odlare som är osäker på stödvillkoren?

Läs förbindelsevillkoren, ta kontakt och fråga t.ex. mig, landsbygdskansliet eller din rådgivare.

FAKTARUTA:

Vem granskar vad gällande djuren

ELY-centralen: stödgranskningar + märkning och registrering av djur som hör till tvärvillkoren samt fodergranskningar

Regionförvaltningsverket (AVI): djurens välbefinnande som hör till tvärvillkoren = lagstadgade villkor, det som alla gårdar ska uppfylla oberoende om man söker stöd eller inte, tankrumsgranskningar, hygienkrav för blåsladugårdar, länsveterinärgranskningar

Madelene Lindqvist

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-436 5847



Foto: Tanja Gammelgård



Mer vatten åt korna

Mjölk består till över 85 % av vatten, för varje producerad liter behöver kon få i sig minst 3–4 liter. Detta betyder 150 liter vatten varje dag för en högproducerande ko.

Fri tillgång på vatten är därför a och o, vad beträffar även de yngsta djuren i besättningen. Behovet av vatten beror i huvudsak på djurets ålder, storlek, aktivitet samt omgivning. Kons produktionsnivå inverkar, likaså vilket typ av foder som används, mängden foder och fodrets torrs substanshalt. Fodrets protein- och mineralhalt har också betydelse, hög protein- och salthalt ökar vattenbehovet. Förse alltid kon med fräscht vatten då dricker den mer, äter mer och producerar mera mjölk.

Placering och vattenflöde

Rent och fräscht vatten ska alltid finnas tillgängligt för korna, en för liten vattenkonsumtion minskar foderintaget och där via produktionen. Kon dricker ca 10 ggr per dag, 30–50 % av konsumtionen sker inom en timme efter mjölkning, resten oftast efter foderintag. Detta bör beaktas vid placering av vattenkar och -koppar. Normalt dricker kon ungefär 20 liter i minuten och i korta intervaller, gärna samtidigt som andra.

Kor dricker dessutom helst från en vattenyta dvs. hellre från ett vattenkar än vattenkopp eller nippel. Har man drickskoppar ska de kunna förse kon med 15–20 liter vatten per minut, minimiflödet bör vara minst 10 liter/minut. Testa flödet genom att fylla ett 10 liters ämbar, på 40 sekunder bör ämbaret fyllas, ett 15 liters ämbar motsvarande på 60 sekunder. Har man vattenkar som är mindre än 200 liter, ska mängden tillströmmande vatten per minut uppgå till minst 20 liter och är karet större än 200 liter, ska den tillström-

Förse alltid kon med fräscht vatten då dricker den mer, äter mer och producerar mera mjölk.

Den livsviktiga ladugårdsluften

Det sägs att luft, ljus och vatten är det billigaste fodret. Små, enkla förändringar som påverkar dessa faktorer har stor inverkan på kons aktivitet och välmående och därmed kons ätförmåga, produktion och fertilitet.

Luftkvalitet

Luften ska innehålla så lite ammoniak, svavelväte och koldioxid som möjligt. Den relativa luftfuktigheten ska ligga på ca 60 %, är den lägre finns risk för större andel dammpartiklar i luften. Det ska vara välventilerat, men inte förekomma drag. Luftflödet bör vara under 0,2 m/s på liggplatsen för att inte uppfattas som drag. Med en fuktad handrygg känner man om det drar. Ammoniak (NH₃) mäts i ppm (parts per million) och målvärdet är under 10 ppm, men redan vid 5 ppm känner man den stickande ammoniaklukten. Värdet på koldioxid bör vara under 0,3 % i luften. Dessa värden bör mätas i höjd med djurets mule, både vid foderbord och liggplats. Företagshälsovården samt Lantbruks-sällskapets mjölkgårdsrådgivare står till tjänst med mätning av dessa värden.

Olika typer av ventilation

Mekanisk ventilation bygger på utjämning av tryckskillnader. Ett

undertryck skapas i ladugården, så att frisk luft sugas in via luftintagen samtidigt som varm och fuktig luft stiger uppåt och ut med hjälp av fläktar. Om dörrar smäller och är svåra att öppna är det för stor tryckskillnad. Om det finns spindelnät och det rinner kondens längs väggarna, tyder det på för svag ventilation. Kom ihåg att rengöra utsugsfläktar och luftintag regelbundet! Ju mer kon producerar, desto mer värme avger hon via utandningsluften. Om den inte ventileras bort ger det en ypperlig livsmiljö för bl.a. juverbakterier. Kon trivs i det motsatta,

en torr och sval miljö. Det inverkar också positivt på klövhälsan.

Numera byggs de flesta ladugårdar enligt principen för naturlig ventilation, både isolerade och oisolerade. Isolerade tak är det effektivaste sättet att hålla både kyla och värme ute. Luft får fritt strömma in från sidorna och ut genomnocken eller skorstenar. Tvärventilationen genom öppna långsidor fungerar bäst om den vanligaste vindriktningen är vinkelrät mot långsidan. Höjden på öppningen i långsidan ska anpassas enligt antalet båsrader och kor. Storleken pånocköppningarna eller

skorstenarna bör motsvara 0,5 % av stallens totala yta. Vid kyla regleras mängden intagningsluft.

Ett mellanting mellan mekanisk och naturlig ventilation finns nu på marknaden, tubventilation eller övertrycksventilation. Systemet går ut på att en fläkt blåser in luft i ett rör och blåses genom öppningar ut i ladugården. Målet är att uppnå ett luftflöde på 1 km/h (0,28 m/s) 1 m ovanför golvet för alla djurgrupper, därför bör man noga planera rörets placeringshöjd samt antal och dimension på luftöppningarna. Luften slipper sedan bort genom gardin-

väggar eller skorstenar. Systemet fungerar optimalt under vindstilla sommardagar och vid sträng köld vintertid.

Optimalt klimat

Den optimala temperaturen för nöt är runt +5° C, eller -5 till +23 °C för lakterande kor. Människans komfortzon ligger temperaturmässigt högre än kons. Även om arbetsmiljön är viktig, så behöver man anpassa temperaturen efter kons behov. Temperaturer under -5°C behöver inte ha negativ inverkan på mjölkkon om ts-intaget blir större. Utmaningen ligger i att behålla låg luftfuktighet. Men redan vid 20°C börjar högproducerande lida av värmestress. Vid den upplevda temperaturen har drag och luftfuktighet stor betydelse. Vid mycket höga temperaturer behöver korna även kylas med exempelvis sprinklersystem. För att ventilationen ska ha en kylande effekt bör luftflödet vara minst 2 km/h, för att röra om luften räcker det med 1 km/h.

Värmestress är ett tillstånd då kon börjar använda sina fettreserver för att kunna kyla ner sig. Det leder till att kon magrar samtidigt som ts-intaget minskar och kon sjunker i produktion. Som en följd av detta drabbas kon ofta av utfodringsrelaterade sjukdomar, fertilitets-, klöv- och juverproblem. För att undvika värmestress bör man tillföra extra ventilation under varmare perioder. Sträva till att plocka ut fönstren under sommarhalvåret eller installera höj-och sänkbara fönsterluckor. Ett fåtal tilluftskällor, såsom dörrar i gavlarna kan leda till drag. Har man däremot många tilluftskällor,

Foto: Jessika Eklund



— Tubventilation är billigt och effektivt att installera i äldre produktionsbyggnader. Bildkälla och föredrag om tubventilation: jukuri.luke.fi

TEMA HUSDJUR

mande vattenmängden vara minst 10 liter per minut.

Enligt tvärvillkoren ska för varje påbörjat 10-tal mjölkkor finnas minst en vattenbehållare eller ett vattningssystem. Optimalt är ändå att dryckestrågen till antalet är minst ett per varje påbörjat antal av 6 mjölkkor och minst ett per varje påbörjat antal av 20 kvigor eller andra nötkreatur. I en båsladugård bör det finnas minst ett dryckestråg per 2 kor eller kvigor. I ett lösdrifts stall ska vattenkar placeras med jämna mellanrum så att det framför koren för kor och kvigor finns ett fritt område på minst 3 meter. Vattenkarens övre kant ska sitta minst 400 mm ovanför golvytan, djupet får vara högst 400 mm. Utrymme vid karens kant ska per ko eller kvinga vara minst 100 mm. Drickplatsen får ligga på högst 50 meters gångavstånd för korna eller kvigor.

Rengöring av drickskoppar och -kar bör göras minst en gång i veckan. I kar behöver omsättningen på vattnet vara hög för att en bra vattenhygien ska hållas, därför är flera små kar att föredra framför ett stort. Ta i beaktande att temperaturen på vattnet är optimalt för kon. På sommaren föredrar hon kallare vatten och på vintern varmare. Optimalt är ca +17°C grader året runt, sjunker vattentemperaturen under +6°C sjunker konsumtionen.

Ungdjurens vattenbehov

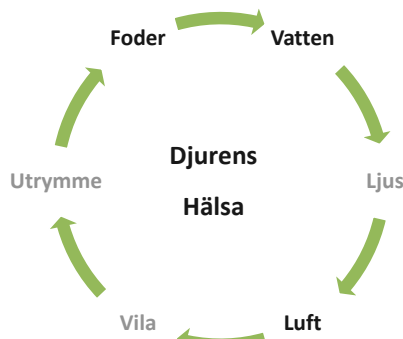
Du ska kunna dricka samma vatten som djuren vilket betyder att djurens vatten ska vara av samma kvalitet som vårt dricksvatten. Unga djur som ännu inte utvecklat lämplig tarmflora är speciellt känsliga för förorenat vatten. Kalvar är också känsliga för kallt vatten, det kan förorsaka diarré. Fri tillgång på vat-

ten är lika viktigt åt denna grupp som åt mjölkande, fri tillgång ökar kraftfoderkonsumtionen och således vommens utveckling. Vatten är också viktigt för kalvens vätske- och saltbalans.

Ett nötkreatur i åldern 0–1 år behöver 5–30 liter och i åldern 1–2 år 30–55 liter vatten per dygn. Begränsad vattentillgång och låg temperatur på vattnet begränsar djurens tillväxt genom att minska kraft- och grovfoderkonsumtion. Växande nötkreatur skall för varje påbörjad grupp av 20 djur ha minst en vattenkopp eller -automat.

Tanja Gammelgård

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-412 2168



derbordet, kan den vara tung på spalten där djuret ligger. Det leder till hosta, andningssvårigheter, illamående och trötthet hos djuren.

Kalvarna bör inte placeras i eller nära fuktiga utrymmen såsom t.ex. mjölkstationer. Inte heller bredvid dörrar som öppnas ofta och skapar drag, exempelvis till foderutrymmen. Tilluften ska tas utifrån, inte från andra avdelningar där äldre djur vistas. För att undvika smittspridning av luftvägsinfektioner är det viktigt att ha skilda luft- rum åt olika grupper, samt att inte ha för stora grupper (under 20 kalvar/grupp).

Optimalt är att föda upp kalvar i välventilerade utrymmen, såsom enskilda kalvutrymmen med gardinvägg eller kalvhyddor. Viktigast när man föder upp kalvar på det här viset är att de har en varm bädd av halm. Övertrycksventilation passar utmärkt åt kalvar, och kan installeras i enskilda kalvutrymmen och som komplement om kalvarna är i samma utrymme som korna.

Vill du veta mer om naturlig ventilation, läs gärna http://www.mtt.fi/julkaisut/Maito-jame-IImanvaihtoliite_2013.pdf.

Jessika Eklund

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906



Optimalt är att föda upp kalvar i välventilerade utrymmen, såsom enskilda kalvutrymmen med gardinvägg eller kalvhyddor.

såsom alla fönster, är tillförseln jämnare. Det går utmärkt att stansa fast vindnät i fönsteröppningarna för att undvika de värsta stormbyarna.

Installera gärna vertikala storfläktar i både båsladugårdar och lösdrifter för svalare och torrare klimat. De bör åtminstone finnas där djuren står trångt, såsom i uppsamlingsfällan till mjölkstationen och vid foderbordet. Kon vill gärna ha svalt runt huvudet och söker sig till öppningar i ladugården där frisk och sval luft kommer in. Överbeläggning är aldrig positivt, men undvik det speciellt sommartid! Alla typer av ladugårdar gynnas av att stå tomma under en del av dygnet för att mer effektivt kunna kyla ner. Betesgång kan under varma perioder ordnas under nattetid. Om djuren är på bete dagtid får man inte glömma att de bör ha tillgång till skugga, annars är värmestress en mycket trolig följd.

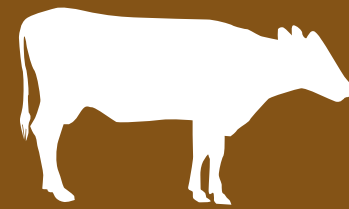
En ko som lider av värmen har för snabb andningsfrekvens jämfört med det normala 10–30 andetag/minut. Kon står också upp mer, ofta med frambenen högre upp än bakbenen så att de inre organen inte ska trycka på lungorna. När kon står upp, idisslar hon mindre, salivproduktionen avtar och pH i vommen sjunker. Risken för sur vom, acidosis och sulblödningar ökar, speciellt för

kor 3 veckor före till 3 veckor efter kalvning.

Kalvarnas stallklimat

Kalven behöver frisk luft! Prova att gå in till kalvarna och dra ett djupt andetag, gärna i kalvens nivå. Är du nöjd med vad du känner? Dålig ventilation i kalvutrymmen ökar markant risken för luftvägssjukdomar. Dålig luft och fuktigt klimat ger sämre immunförsvar, smutsigare kalvar, lägre foderintag och lägre tillväxt. Det ger heller inga högproducerande kor eller tjurar med optimal slaktålder!

Fukt och drag gör kalvarna mer sjuka än växlingar i temperaturen. Optimal temperatur för en kalv är 15–18°C. Faktorer som mjölkut-fodringsgång, tillgång på grovfoder, luftfuktighet och bädd inverkar också på optimal temperatur. T.ex. en 5–7 cm tjock halmbädd gör att kalven upplever omgivningen som 5°C varmare. Det går att följa luftströmmarnas väg med hjälp av rök. Om djuren är i spaltboxar bör man undvika att luftströmmen går under spalten. Det skapar drag och ökar halterna av gödselgaserna ammoniak och svavelväte. Svavelväte är tyngre än syre och blandas därför dåligt. Fastän luften är frisk på fo-



TEMA HUSDJUR

Kortfattat från Vanda

Foto: Markku Pulkkinen



På Valios navettaseminaari som ordnades i Vanda i februari fick deltagarna ta del av två intressanta dagar med aktuella ämnen i anknytning till ladugårdsinvesteringar. Trots att antalet mjölkproducenter minskar finns investeringsplaner runtom på gårdarna. Enligt en prognos är antalet mjölk-gårdar om fem år 4500 till antalet med 57 kor i medeltal.

Flera föreläsare berikade dagarna med olika teman. Ett lyckat investeringsförlopp presenterades från olika synpunkter, bl.a. ur byggnadskonsultens, entreprenörens och byggnadsäkerhetens perspektiv. Det viktigaste är dock att gården själv är införsedd och insatt i sin investering och vad den innebär.

Professor Nigel Cook från Wisconsin, som var huvudtalare på seminariet, lyfte via sina undersökningar fram djupa sandbäddar som ett ypperligt alternativ för korna och deras benhälsa. Sandbädd är det naturliga underlaget för kon, uppstigning ur bäset sker smidigast i en djup bädd, speciellt om kon är halt, vilket 25 % av korna i världen är. Kon ligger också enligt undersökning längre på sandbädd.

Cook visade även på kons naturliga rörelser och beteende samt betydelsen av rätt mått på bås och inredning i ladugården.

För att lätt kunna hantera och flytta djur presenterade arkitekt Jouni Pitkäranta olika lösningar från bl.a. Kanada. Läsbara grindar och framför allt tillräckligt många grindar är nödvändigt ifall man i olika situationer vill underlätta djurhanteringen.

Mjölkproducent Jukka Määttä från Vaala berättade om hur de tillämpat Lean produktionssystem på sin mjölkgård och fått fina resultat. Mer värde med mindre arbete är en målsättning med systemet. Han talade för att hålla saker och ting enkla, kan man och behärskar en sak bra, försök göra det ännu bättre istället för att ta på dig något mer.

Vill du läsa mer från seminariet hittar du allt föreläsningmaterial på www.maitojame.fi

Tanja Gammelgård

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-412 2168

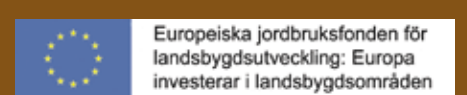


Foto: Essi Jokela



Vill du få mera mjölk för mindre pengar?

Är besättningens utfodring rätt?
Betalar du för mycket för fodret?

Svaret får du lätt och snabbt genom att kartlägga utfodringen i vår nya tjänst.

Vi går gemensamt igenom vilken nivå just din boskap finns på ur en biologisk och ekonomisk synvinkel samt ser till att utfodringen sker på rätt sätt. Samtidigt säkerställer vi att du på bästa möjliga sätt utnyttjar kvaliteten på ensilage och inte i onödan betalar för kompletterande foder. Detta lämpar sig också för ekoodlingsgårdar.

Fördelar med att kartlägga utfodringen

- Spara på foderkostnaderna
- Bli säker på att utfodringen är rätt
- Du får opartiska observationer och tips av en rådgivare
- Förbättra mjölkproduktionen och resultatet

Ta kontakt!

Vill du veta om utfodringen av din besättning är den bästa och mest ekonomiska?

Rätt utfodring av besättningen syns i mjölkgårdars resultat. Mjölkinkomsterna ökar medan kostnaderna minskar och när fodret används effektivt vid mjölkproduktionen inverkar det positivt på djurens välbefinnande.

Vid kartläggningen av utfodringen gör vi en dagskalkyl för din gård. Kalkylen berättar om utfodringen sker på rätt sätt samt hur ekonomisk den är. Dagskalkylen har fått positiv feedback av våra kunder, som tycker att det är ett lätt och snabbt sätt att i realtid få information om utfodringens lönsamhet. En av våra kunder berättar: "Dagskalkylerna är bra. Det går snabbt att ändra på det som görs fel. Dagskalkylen har verkligen ekonomisk betydelse".

Genom att vi i tid utreder om utfodringen sker på rätt sätt kan du förebygga en framtida obalans för din besättning och produktion. Du kan också undvika en svacka i produktionen förorsakad av försämrade inkomster.

Danskt "know how" inspirerar

Jag besökte 29.2–1.3 danska Kvaegkongressen (=nötkongressen) i Herning, för att inspireras av hur de danska lantbrukarna och rådgivarna tacklar den globala mjölkkrisen.

I Danmark finns det drygt 3300 mjölkproducenter (FIN drygt 8200 st). Medelkoantalet är ca 160 kor/gård (FIN ca 35 kor/gård) och medelproduktionen för 2015 landade på 10 300 kg/ko (FIN ca 8300 kg/ko, med och utan produktionsuppföljning). Mjölkspriset motsvarar i dagens läge grundpriset 28 cent/kg mjölk (arla.dk) (FIN 35–40 cent/l). Det finns med andra ord en del skillnader och siffrorna skvallrar om att det inte är första gången de danska mjölkproducenterna står inför en lönsamhetskris.

Kongressen arrangeras i huvudsak av danska rådgivningsorganisationen SEGES. Genom sponsoring från företag inom mjölk- och köttnäringen är evenemanget kostnadsfritt för deltagarna. Kvaegkongressen är en årligen återkommande samlingsplats för mjölk- och nötproducenter, rådgivare, beslutsfattare, forskare och övriga intressenter inom sektorn. Här presenteras de nyaste rön och resultaten från forskningen, nationella och internationella trender och tendenser inom näringen, samt erfarenheter från lantbrukarna själva. Därtill finns en minitställning att bekanta sig med i pauserna. Tillställningen går på danska, med undantag för några föreläsningar på engelska.

I programmet fanns det 70 st föreläsningar att välja mellan. Stor fokus låg på optimering av produktionskostnaderna, personalfrågor och företagsledning. Men även på kosignaler, sänkning av kalvdödligheten och klövhälsa. Här följer några kommentarer från föreläsarna:

- "Hitta eldsjälarna (familjemedlemmar, anställda, rådgivare m.fl.) som orkar hålla liv i glöden när det krisar."
- "Vilka kompetenser och redskap har du? Vad driver dig?"
- "Gör saker fullt ut. Kompromissa inte. Komplicera inte. Skjut inte upp något."



Foto: Jessika Eklund

— Lärarika dagar och snyggt arrangemang sammanfattar danska Kvaegkongressen.

- "Vilken sorts intelligens har dina anställda (lära sig genom att se, höra eller göra), hur anpassar du utläringen så att de bäst kan ta emot din information?"
- "Om man inte tycker om att mata kalvar, så blir man inte framgångsrik."
- "Gör de rätta sakerna, alltid på rätt sätt."
- "Guldet ligger begravt i kalv- och kviguppfödningen."
- "På varje gård finns ett dilemma mellan att satsa på djurvelfärd och att spara pengar. Det är ett falskt dilemma! Ju mer du satsar på djurvelfärd, desto mer pengar tjänar du!"
- "En mjölkko är som en ferrari. Man får inte full potential ur en ferrari om man kör på grusvägar och tankar med fel bränsle."
- "Vad begränsar dina kors prestandapotentiel?"
- "Den 5:e laktationen är den mest effektiva. Alla som slaktar en ko före det har misslyckats med djurets management."
- "80 % av bönderna gör som alla andra, 20 % går sin egen väg."
- "Specialister vet mer och mer om mindre och mindre. Tills de vet allt om ingenting."
- "Jag blir så trött på böndernas klagande över att vi alla går sönder, så snart mjölkpriset börjar

falla. De blir deras egna värsta fiende, eftersom de istället för att optimera egen drift går och väntar på politisk hjälp, som hur som helst aldrig kommer." (Jesper Lange, producent och "Mr. Low Cost")

- "Gruppering och gruppvis utfodring ska planeras för den enklaste besättning."
- "Produktionsekonomisk strategi: När mjölkpriserna är på stigande; mera mjölmängd med samma produktionskostnader. När mjölkpriserna är på sjunkande; samma mjölmängd med lägre produktionskostnader."
- "Driften ska vara lätt att klara av, vi tänker på och arbetar effektivt med de saker, som ger största möjliga vinst!"
- "Ha målsättningar och behåll fokus. Det har gett motivation! Sluta fokusera på det negativa!"

Sammanfattningsvis en mycket imponerande tillställning med 1800 deltagare första dagen och 1400 den andra dagen! Motsvarande ordnas även inom svinsektorn. Kan varmt rekommendera tillställningen, förutsatt att man förstår språket!

Mera info på www.seges.dk/kongresser/kvaegkongres.

Jessika Eklund

Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906



Vi köper spannmål och oljeväxter
oberoende av partistorlek

Vi betjänar dig:

Bror Staffas
040 555 2111
Pekka Vaarasto
040 558 5846



www.avenakauppa.fi



Programperioden 2014–2020

Foto: Tor-Erik Asplund

Programperioden 2014–2020 gällande strukturstöden eller investeringsstöden har nu varit igång ett knappt år efter ett års förse-ning. Vilka erfarenheter har NTM-centralen i Österbotten. Vi ställer frågan till utvecklingschef Maria Swanljung och byggnadsingenjör Juha Ossi.

– Enligt preliminära uppgifter för 2015 så har Österbottens NTM-central de flesta ansökningarna av alla landets 15 NTM-centraler säger Swanljung. Även räknat i euro har Österbotten beviljat mest bidrag och räntestödslån, mellan 15–20 % av beviljade medel. Detta tillsammans med övriga investeringar i landskapet har noterats också i större sammanhang då forskningsorganisationen NordRegion har konstaterat att bl.a. Österbotten är det område i landet där man fortfarande satsar på framtiden.

Swanljung och Ossi är positivt överraskade över användningen av den elektroniska ansökningstjänsten. I Österbotten har över 70 % ansökt via Hyrrä mot i medeltal ca 60 % i hela landet. Visst har det varit vissa startproblem men programmet förbättras hela tiden.

– Läs anvisningarna på Hyrräs start sida före inloggningen, där finns bra information om tillvägagångssätt, vilka bilagor som behövs mm. Där finns även uppgifter om Katsokoder säger Maria Swanljung. Kom även ihåg att klicka på **Skicka ansökan** när du har fyllt i den färdigt.

Vad skall man som sökande i allmänhet beakta?

Nästa ansökningsomgång går ut 15.8. Var ut i god tid, beakta planeringstider för ritningar och affärsplan. Tiden för att erhålla miljötillstånd och bygglov kan ta lång tid.

– Byggnadslov och miljötillstånd måste finnas tillhanda före urvalet som sker inom några veckor efter att ansökningsomgången utgått säger Swanljung och Ossi.

Även för de ansökningar som inte behöver ha affärsplan krävs en beskrivning av verksamheten och hur investeringen påverkar helheten.

Skärpta krav från 2016, nu behövs minst två offerter vid investeringar i lösöre. Skriv ner motiveringar om valet. Offerterna bifogas ansökan.

Den här perioden kan man söka stödbjekt som heter: Investeringar i arbetsmiljö, produktionsmiljö, djurens välmående och miljö, vad ingår i dessa?

Swanljung och Ossi ger följande exempel.

- **Arbetsmiljö:** foderutdelningstruckar, INTE minilastare, i vissa fall byte av mjölksystem, ingen utvidgning får ske.
- **Produktionsmiljö:** asfaltering av gårdsplan för produktionsbyggnader,
- **Djurens välfärd:** båsmattor, åretruntvatten för djur, fri grisning, ingen utvidgning får ske.
- **Miljö:** Nermyllningsaggregat, gödsellager som inte byggs i samband med produktionsbyggnad

Normalt så brukar bygginvesteringar kräva ett godtagbart kostnadsförslag på minst

ca 20.000 e för att kunna erhålla stöd, för ovan nämnda satsningar räcker ca 10.000 e.

Bidragets belopp kan komma att höjas från 30 till 35 % för djurens välfärd och miljöinvesteringar om kommissionen godkänner förslaget under våren. Detsamma gäller för övrigt även för täckdikning. Energiproduktionsinvesteringar (t.ex. värmecentraler med förnybara bränslen) föreslås höjas från 35 till 40 %.

Det finns ju fastställda enhetskostnader för bygginvesteringar, hur väl stämmer de överens med verkligheten?

– För nötdjursstall kommer sällan byggkostnaden upp till de godtagbara kostnaderna, medan investeringar i mjölk-ladugårdar ofta når upp till rikt-kostnaderna, säger Juha Ossi. De flesta nyckel i handlösningar överskrider kostnaderna. Detta innebär alltså att man inte får stöd för hela investeringen. Detsamma gäller även stationära torkar med oljeeldning där uppvärmningsdelen i dylika fall inte alls är stödbar. Kostnaderna för produktlager ligger rätt nära rikt-kostnaderna.

Angående byggande och ritningar vill Ossi poängtera att alla ritningar numera skall sändas elektroniskt i PDF-format och att ritningarna bör vara detaljerade med tydliga måttangivelser för att granskningen skall kunna genomföras smidigt.

Vad annat är bra att veta om investeringsstöden och för kommande ansökningsomgångar?

Swanljung och Ossi listar upp några saker som de kommer att tänka på

- Poängsättning skall ju göras för alla investeringar, även för de som inte behöver affärsplan (t.ex. täckdikning, förbättrande av miljöer, biodling). Skriv förklarande text för alla punkter.
- Veronica Thölix har gått i pension och har ersatts av Peter Björkmark
- Slutsyneprotokoll från kommunens byggnadsinspektör, skall finnas tillhanda före NTM-centralen kan göra sista utbetalningen. Viktigt är att brandbestäm-melserna uppfyllts och att storleken på bygget överensstämmer med godkända ritningarna
- Kom ihåg att starta investeringsproce-sen i tid, särskilt i juli är det många som har semester, så ta kontakt med olika berörda parter i god tid före deadline och inte ett par veckor före!

Tor-Erik Asplund

Sektoransvarig
företagsledning
mobil 050-386 5922



Byggnadsingenjör Juha Ossi och utvecklingschef Maria Swanljung på NTM-centralen svarar på frågor om strukturstöden.

LANTBRUKARENS PERSONLIGA RÅDGIVARE.

”Vi tar fram lösningar som stöder ditt företags framgång.”



Vi tar ansvar för att saker och ting löper enligt plan. Våra kunder tackar oss för vårt människonära och flexibla arbetssätt.

Vill du veta mera? Boka in ett möte. Du når oss per e-post (foretag@aktia.fi) eller genom att ringa vår företagskundservice **tfn 010 247 6700**.

Välkommen till Aktia Bank!

Aktia

Bättre
så.

Pensala Lantmannagille

– för byns framtid!

– Ett aktivt lantmannagille fyller en viktig funktion på det lokala planet. Vi ger byns jordbrukare service och rådgivning på ort och ställe, berättar Fredrik Back, Patrik Rögård och Ronny Nyman.

– Lantmannagillet är också bra för sammanhållningen i byn.

Pensala by i Vörå/Nykarleby är en dominerande jordbruksbygd. Här verkar många jordbrukare, pälsfarmare, spannmålsbönder och grönsaksodlare.

Fredrik Back, Patrik Rögård och Ronny Nyman möter upp och berättar om verksamheten inom Pensala Lantmannagille. De är själva bland de äldre i styrelsen och det har inte varit problem att rekrytera nya aktiva. I fjol firade gillet hundra årsjubileum. Byborna gick man ur huse till jubileumsfesten i UF-lokalen och en historik framställdes av Pensala Byforskargrupp. De lät också tillverka kaffemuggar med lantmannagillet logo på – för att vara synliga i vardagen.

Mest aktiv enligt historik

Österbottens svenska lantbrukssällskap blev en skild enhet i Vasa år 1904. De gick aktivt in för att grunda lantmannagillen inom sitt verksamhetsområde. Ett av dem var Pensalagillet som grundades 1915. Pensala Lantmannagille har länge varit lantbrukssällskapets mest aktiva medlemsgille, står att läsa i hundraårshistoriken.

En aktör att räkna med

Pensala Lantmannagille är en aktör att räkna med i Pensala och har goda verksamhetsmodeller. Engagemang- et är omfattande och styrelsen aktiv. Utöver den kontinuerliga servicen till landsbygdsföretagen stod de som projektägare för byautvecklingsprojektet 2012–2015 och det arbetet fortsätter.

Medlemmar är de som bor i Pensala, ingen medlemsavgift uppbärs.

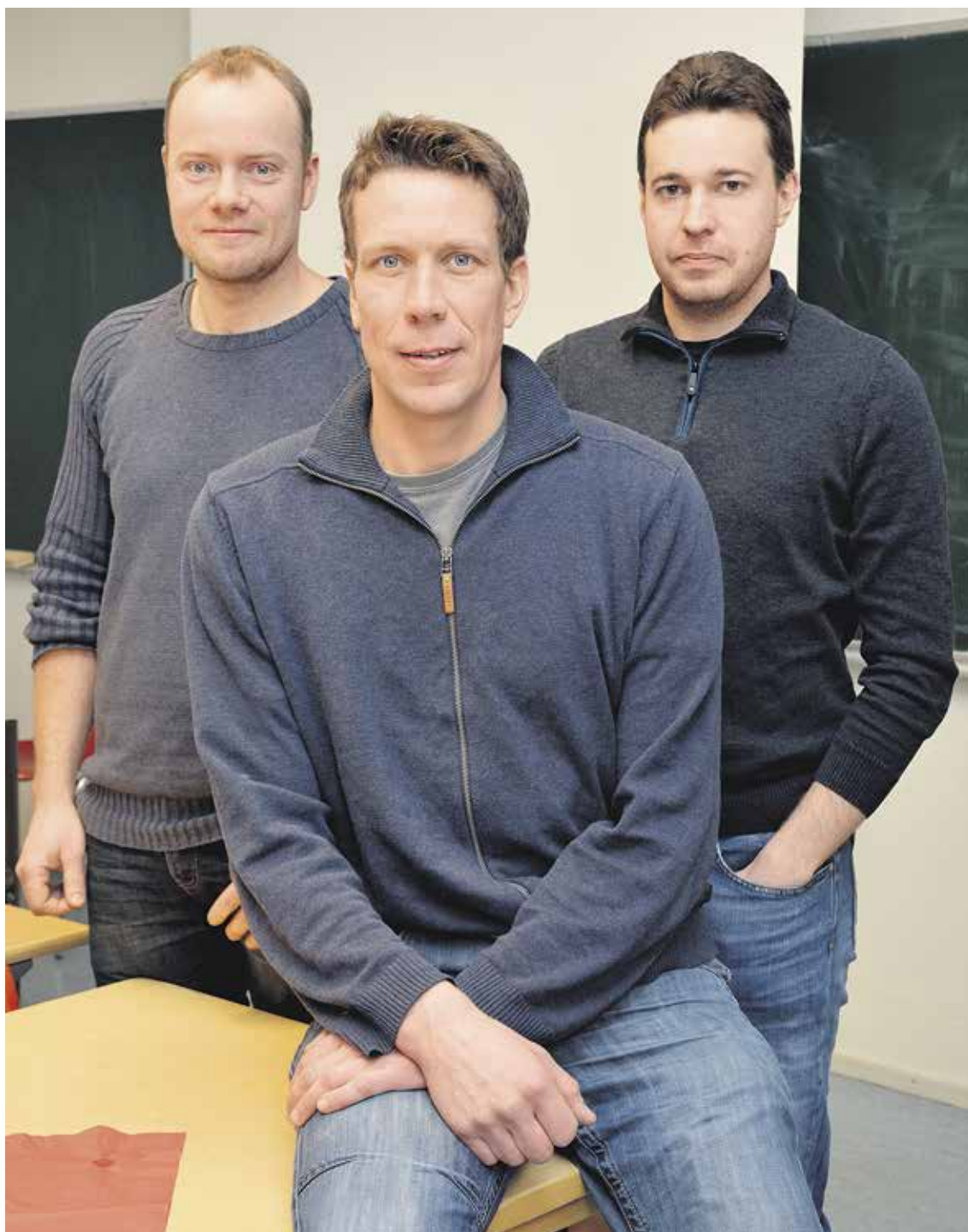
– Det finns omkring 170 postlådor i byn och knappt 400 invånare, säger Patrik Rögård.

”Jo, vi siktar nog på hundra aktiva år till”

Foto: Jan-Erik Back



— ÖSL med vid Fältstig i Pensala. —



— Från vänster Ronny Nyman, Fredrik Back och Patrik Rögård. Pensalabor och med förtroendeposter inom lantmannagillet. —

– Ett femtiotal är knutna till jordbruk eller pälsfarmning, fyller Ronny Nyman i. Det finns omkring tjugo gårdar med djur och tjugofem pälsfarmare.

– Vår växtskyddstjänst har funnits allt sedan 1960-talet, så att vi samköper växtskyddsmedel och förmedlar till ortens odlare, säger Fredrik Back.

– För dem som inte har egen växtskyddsspruta finns möjlighet att köpa tjänsten från lantmannagillet och vi har en anställd person för spannmålssortering. De här verksamheterna utgör grundplåten i vår ekonomi, tillägger han.

Följer utveckling och nya direktiv

Lantmannagillet tillhandahåller service som växtskyddstjänst, sprutservice, sorteringstjänst och har bland annat en vedklyv, en klabbmaskin, för uthyrning. De arrangerar kursverksamhet, föreläsningar, ordnar fältdagar, exkursioner och sociala aktiviteter för medlemmarna.

– Ibland samarbetar vi med lantmannagillet i Munsala då vi besöker jordbruks- och maskinmässor och vi tar aktivt del av tjänster och information från Österbottens svenska lantbrukssällskap.

– ÖSL erbjuder två kostnadsfria rådgivningstillfällen per år. Branschen är oförutsägbart och det är viktigt att vi följer utvecklingen och lär oss nya direktiv.

Styrelsen har omkring sju möten per år och utöver branschrelaterad verksamhet har de också anordnat bland annat skidresor för hela familjen.

– I förra veckan var vi ett gäng som var på studiebesök till tre företag i regionen, berättar Fredrik.

För byns bästa

Lantmannagillet arbetar för byns bästa och för byns framtid. Även om service som skola, daghem,

bank och affär har avvecklats är de positiva och berättar att det byggts tio nya hus i byn de senaste fem åren.

– Våra servicepunkter finns numera antingen Jeppo eller i Oravais.

– Men vi har en grymt bra verkstad här, säger Ronny. De servar fordon och jordbruksmaskiner på bästa sätt. Det är bara att föra dit sin maskin och hämta den när den är klar, ler Ronny.

Närmast på agendan är EU-blankettkurs för medlemmarna och det finns intresse av att hyra klabbmaskinen så här års. Efter påsk drar sorteringsverksamheten igång.

– Jo, vi siktar nog på hundra aktiva år till, avslutar de.

Text och foto:
Lisbeth Bäck / Kustmedia Ab



— Reglerad dränering är enkelt att bygga på gamla och ny dräneringar och brunnarna placeras oftast på dikesrenen.



— Kom ihåg att magasinera en del av vårflödet.



TEMA MILJÖ

— Var skall man ta fyllnadsmassor vid rörläggning av utfallas dike. Ett bra knep är att använda rundbalar som delfyllning.

Bättre stöd för täckdikning och miljöåtgärder

Nu är det läge att se över dränerings- och miljöåtgärder för odlingsmark. Stöd villkoren för täckdikning och skötselavtal för miljöåtgärder är för tillfället 30 %, plus ytterligare 5 % för reglerad dränering eller totalt 35 % i bidrag. Bidragsgrunden räknas ut på godtagbara kostnader som för täckdikning är 3,60 €/löpmet för täckdike och för reglerad dränering maximalt 800 €/ha. Finland har skickat en ändring av Landsbygdsprogrammet till kommissionen för att få en förhöjning av stödet. I ansökningsomgången som slutar 15.8 kommer det sannolikt en förhöjning på 5 %. Detta skulle betyda att stödet för täckdikning höjs till 35 % och för reglerad dränering till 40 %.

Stödet kan sökas för nytäckdikning, omtäckdikning, kompletteringsdikning och för reglering av dräneringen, det vill säga byggande av t.ex. reglerbrunnar. Ansökningsförfarandet har förenklats betydligt genom att kraven på kassarest, lönsamhetskalkyl och ålder har slopats.

I samma stödansökan kan man ta med åtgärder för flera olika skiften, t.ex. nytäckdikning av ett skifte, kompletteringsäckdikning av våta områden på några skiften och byggande av reglerbrunnar på flera skiften. Alla åtgärder tillsammans blir en ansökan. På det här viset får man också stöd för små åtgärder, som annars skulle falla under minimistödgränsen för bidraget, som är 3000 €. Stödet söks av den registrerade odlaren, som också kan söka för arrendejord. För ansökningar gjorda fram till 15.3 kan dikningen påbörjas under våren och ansökningar per 15.8 kan dikas till hösten efter tröskningen.



— Dräneringen fungerar också vintertid.

Villkoren för investeringsstödet är följande:

- Bidrag 30 % av de godtagbara kostnaderna, som är 3,60 €/lm.
- Byggs miljöåtgärden reglerad dränering är stödet maximalt 35 %.
- Minimistödgränsen för bidraget, som är 3000 €.
- Stödet söks av den registrerade odlaren, som också kan söka för arrendejord. För ansökningar gjorda fram till 15.3 kan dikningen påbörjas under våren och ansökningar per 15.8 kan dikas till hösten efter tröskningen.

- Till ansökan bifogas dräneringsplan med plankarta, arbetsbeskrivning och kostnadsvärdering.
- Ansökaren skall vara över 18 år och ha praktisk erfarenhet av jordbruk.
- Inkomstkraven från jordbruket har slopats dvs. kassaresten.
- Arbetet kan inte påbörjas före stödet har beviljats.
- Urvalsförfarande (kriteriebedömning 6 punkter)

- Alla behövliga blanketter kommer hittas på www.suomi.fi/etjanster

Nya skötselavtal för reglerad dränering våren 2016.

Enligt de uppgifter som Mavi meddelat är det sista året som man kan göra förbindelseavtal för reglerad dränering och underbevattnings under denna stödperiod. De nya arealerna ska anmälas i samband med huvudstödsansökan den 15.6. Anläggningarna skall vara byggda från början av förbindelseåret, alltså 1.5.2016. Det maximala årliga skötselstödet för reglering är 70 €/ha och för underbevattnings eller recirkulation av dräneringsvattnet 250 €/ha. Vi uppmanar alla som har godkända oförverkligade planer att så fort förhållandena tillåter förverkliga täckdikningen i vår och utnyttja stödformen.

Rörläggning av utfalldiken populära

Grundtorrläggningensbidrag för rörläggning av utfalldiken finns kvar och är i år 40 % av de beräknade kostnaderna, stödet kan med goda skäl höjas med ytterligare 20 %. Miljöåtgärder (ex. Vätmark, sedimenteringsbassäng) i samband med rörläggningen ersätts till 100 %. För rörläggning utan miljöåtgärd är stödet 30 %.

Bidraget förutsätter att de sökande är 2 till 4 markägare med odlingsmark intill varandra på bägge sidor av utfalldike. Bidrag beviljas för alla arbeten och material (planering,

material, entreprenad, transport av fyllnadsmassor och eget arbete).

Ansökan förutsätter en plan, som uppgjorts av sakkunnig, t.ex. Pro Agria.

Rörläggningen skall utföras inom 3 år och när den är klar och bidraget skall lyftas, så sänder markägarna in kvitton som täcker bidragsdelen till ELY-centralen. Ansökningstiden är fortlöpande.

Dikningsanmälan på sura sulfatjordar

Den nya förordningen säger att anmälan skall göras för ny täckdikning och när torrläggningensdjupet ökas, genom kompletterande täckdikning på sura sulfatjordar och för åtgärder på grundvattenområden.

Om det aktuella området för åtgärden inte är sur sulfatjord behöver inte dikningsanmälan göras.

Litorinahavets gräns som beskriver förekomsten av sura sulfatjordar och grundvattenområdena hittas på GTK:s hemsida.

Dikningsanmälan skall alltid göras 60 dagar före täckdikningsarbetet inleds på blankett för *Anmälan om dikning*, som sänds till:

NTM-centralen i Södra Österbotten, Eva-Stina Bredgård, Korsholmsplanen 44, 65100 Vasa.

Rainer Rosendahl

Dräneringstekniker
mobil 0400-561 550



Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Säsongens sista växtskydds-examen:

14.4. Optima Jakobstad

15.4. Lappfjärd Landsbygdskansli

Anmälningar en vecka före till
Carina Ahlnäs, 010-839 2200 eller
carina.ahlnas@lantbrukssallskapet.fi



För dig som står inför generationsväxling inom lantbruket!

Utbilda dig till landsbygdsföretagare. Vi erbjuder en mångsidig och praktisk lantbruksutbildning där tonvikten ligger på företagande och växtodling, men även djurskötsel och teknologi utgör viktiga delar. Start i september 2016 i Gamla Vasa.
Mer info: Roger Frants 044-750 32 55 eller www.yrkesakademin.fi.

Ansökan senast 31.5.2016
Ansökningsblankett på www.yrkesakademin.fi

Välkommen till oss!

YA!
Yrkesakademin
i Österbotten

Hortilab AB OY

NU!
Kontrollera att din markkartering är i kraft!

© 06-347 4250
www.hortilab.fi

Se kompetensområde www.finas.fi

Drönare

I media ser och hör man allt oftare talas om drönare eller UA (Unmanned Aircraft). Många har säkert noterat drönare i samband med militära händelser. De flesta bedömare förutspår dock att jordbruket kommer att bli den största marknaden för drönare i framtiden. En sak är säker, utvecklingen på området har bara börjat.

De drönare som hittills varit mest allmänna är flygplansliknande obemannade luftfartyg. Dessa passar bra för snabb kartläggning eller övervakning. De klarar till och med flera hundra ha per flygning. Dessa finns både med förbränningsmotor och eldrift. Även fjärrstyrda helikoptrar har varit i bruk i Japan sedan tidigt 90-tal. Den typ som nu är mest i ropet är olika typer av multikoptrar. Benämningen varierar beroende på antal rotor, t.ex. trikopter, quadropter, hexakopter eller oktokopter. Dessa är till övervägande del eldrivna. Populariteten har ökat markant de senaste åren eftersom dess relativt enkla konstruktion har gjort att priserna gått ner. Flygti-



Foto: Bo Aura

— Vy över Södra Korsholm. —

den är däremot ännu begränsad till 20–30 min.

Vanligaste användningsändamålet i dag är fotografering och filmning. Detta är i och för sig inget nytt, redan på mitten av 1800-talet togs de första flygfotona med varmluftsballong. Under första och andra världskriget blev flygövervakningen en viktig del av krigsföringen. Utvecklingen med satellitbilder kom igång på allvar på 70-talet. Denna teknik börjar nu också vara tillgäng-

lig på konsumentnivå. Tack vare digitalkamerans utveckling finns nu relativt enkla metoder att utrusta kameror med olika filter. Till exempel med ett filter för NIR (Near Infra Red) nära infrarött, alltså det ljus som finns genast före det synliga ljuset, kan man via flygfotografering upptäcka stresssymptom i växtligheten (vatten- eller näringsbrist, insekts- eller svampangrepp) t.o.m. en vecka innan man kan se det med ögat. Detta kan förebygga stora skördebortfall. På det här området

kommer det ännu att hända mycket med olika typer av kameror och även metoder för lasermätning och kartläggning i 3D.

Ett annat område där forskning fortgår är precisionsgödsling eller -bekämpning. Man har redan använt drönare för bekämpning på större ytor, då ofta med större förbränningsmotordrivna farkoster. De nu allt mera populära multikoptrarna kan inte ännu bära stora laster och flygtiden är kort. Därför utvecklar man programvara som analyserar växtligheten och gör det möjligt för punktbekämpningar där behov finns, t.ex. för problemogräs.

Redan i dag kan man med en relativt förmånlig drönare förprogrammera vissa ruttor där man kontinuerligt kan övervaka grödans utveckling, djur som går på bete eller skicket på stängslan. Andra ändamål kan vara rovdjursövervakning, kontroll av dräneringens funktionalitet, sökande efter förrymda djur, att granska tranornas skadegörelse och andra skördeskador, att skicka mindre reservdelar och förnödenheter, granskning av farliga utrymmen. Det är nog bara fantasin som sätter gränser.

Trafi har senaste höst 9.10.2015 gett ut föreskrifter om obemannade luftfartyg och modellflygplan,

Flygning av fjärrstyrda luftfartyg och modellflygplan (OPS M1-32).

Några plock:

- Flyghöjd, normalt max 150 m
- Flygning närmare än fem km från landningsbanor förbjudet utan lov
- Drönaren skall alltid varit synlig för operatören
- Drönaren skall vara utrustad med ägarens kontaktuppgifter
- Drönaren får väga max tre kg vid flygning över bosättning
- För yrkesbruk krävs även registrering hos Trafi före första flygningen
- Bokföring över flygningarna
- Ansvarsförsäkring
- Mm

Detta var lite om en teknik som kommer att underlätta verksamheten på många plan inom lant- och skogsbruk. Visst kan det kännas konstigt då man i framtiden kanske kommer att sitta vid dikeskanten och stirra i en skärm istället för att spana ut över eller vandra i fältet. Men det ena utesluter inte det andra, men tid är pengar!

Tor-Erik Asplund

Sektoransvarig
företagsledning
mobil 050-386 5922



En stor fördel med ordentliga täckdikningskartor

En ordentlig täckdikeskarta är till stor fördel vid t.ex. markaffärer och ägoregleringsförrättningar. Vid ägoregleringar räknas inte marken som täckdikad om det inte finns en karta över täckdikessystemen och är i praktiken mindre värd. När marken ska värderas vid köp eller försäljning kan det vara svårare att få ut ett riktigt pris om dokumentationen är bristfällig. Vid skötsel och underhåll av diken som är dikade utan karta kan det vara arbetsdrygt att söka upp diken. När infrastrukturen byggs ut med t.ex. vatten- och avloppsledning, elledning mm som grävs ner i åkern är det i praktiken omöjligt för en utomstående entreprenör att veta var täckdikessrören går. Utan en karta så gräver man i praktiken sönder allt som kommer i vägen och reparerar sedan efteråt. Från en ordentlig karta kan man påla ut täckdikessrören och i vissa fall t.o.m. undvika att gräva sönder och göra dragningar över eller under konstruktionerna.

Kontakta planerarna om du inte har en bra täckdikeskarta

Lantbrukssällskapets dräneringsplanerare kan hjälpa dig med att rekonstruera en karta på en befintlig täckdikning och georeferera den. Georefereringen betyder att kartan koordinatsätts och att man med GPS-utrustning snabbt och enkelt kan söka upp täckdikessrören ute på åkern.

Vi kan även föra över konstruktionerna på flygbild vilket ger en

Nu har du möjlighet att beställa en flygbildsutskrift där täckdikessystem eller andra konstruktioner är inritade

bra och tydlig översikt över diken och utloppens placering i terrängen. Om du börjar ha stora arealer med många system som är svåra att hålla reda på så kan vi överföra gamla täckdikningssystem till en ny enhetlig flygbildskarta.

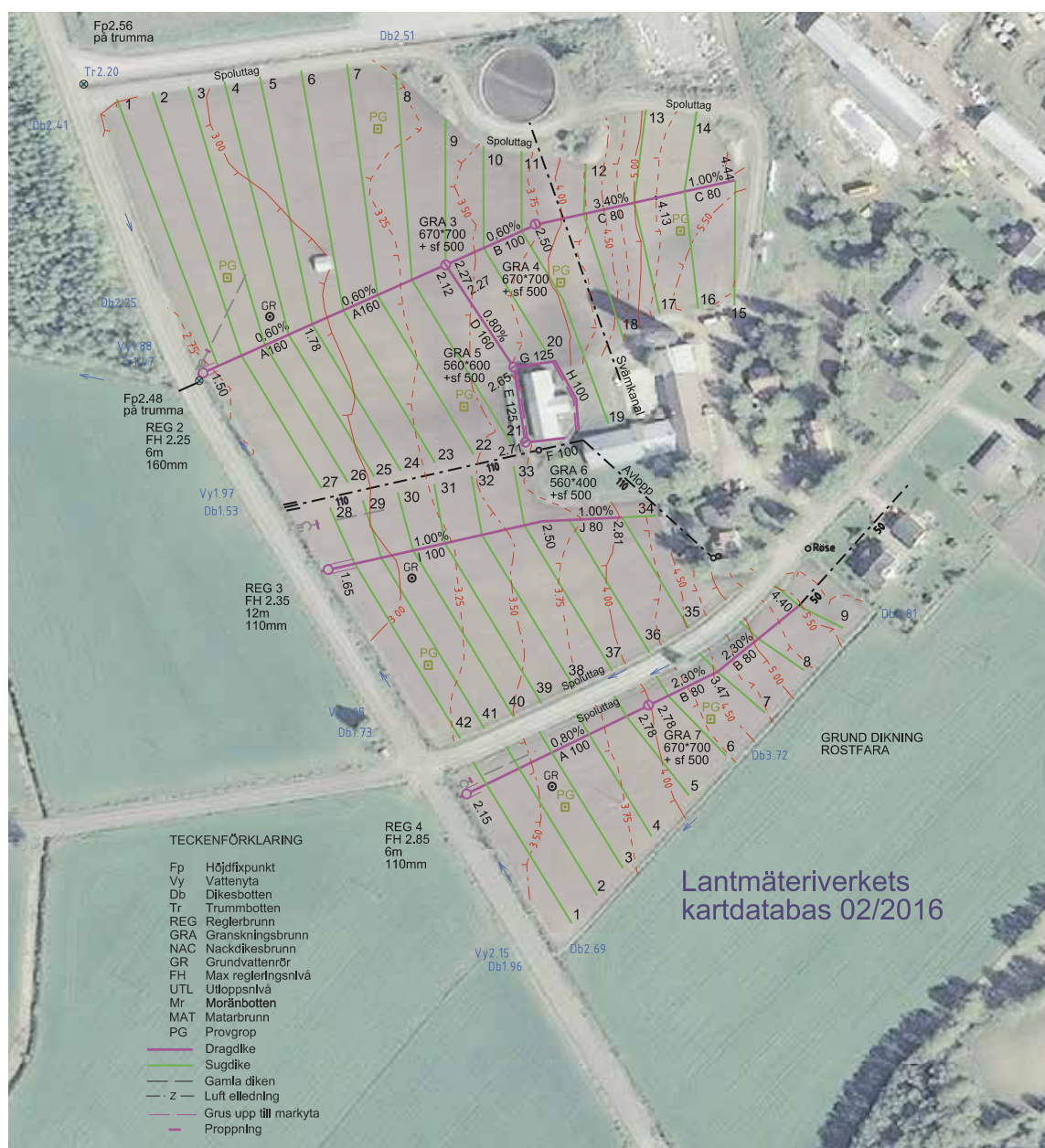
Flygbild över din lägenhet

Nu har du möjlighet att beställa en flygbildsutskrift där täckdikessystem eller andra konstruktioner är inritade. Bilden ger en bra översikt var t.ex. utlopp, spoluttag eller andra anläggningar som finns på din lägenhet. Om du har anställda kan det underlätta arbetet när man informerar om vad som ska göras på olika skiften.

Kartorna är i ETRS-TM35FIN koordinatsystem från Lantmäteriverkets kartdatabas och t.ex. nya täckdikningssystem inmätta i samma koordinatsystem får man automatiskt in på kartan.

Mikael Blomqvist

Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905



Spruttester 2016



Spruttester 2016, testdagar och anmälningsuppgifter

9.5, 10.5 och 11.5 Lappfjärd	Stefan Nordman, 06-222 1701 (Lantbrukskansliet)
23.5, 24.5, 1.7, 4.7, 5.7 och 6.7 Närpes	Vasa / Carina, 010-8392 200
25.5 och 26.5 Övermark	Matts Storgård, 050-5275 856
27.5 Pörtom	Vasa / Carina, 010-8392 200
30.5 och 31.5 Kvevlax	Vasa / Carina, 010-8392 200
1.6 Pensala	Fredrik Back, 050-5963 337
2.6 och 3.6 Munsala	Vasa / Carina, 010-8392 200
6.6 Petalax	Rolf Syrén, 0400-369 224
7.6 Karleby	Clas Laxåback, 040-5820 115
7.6, 8.6 och 9.6 Vörå	Göran Boström, 050-5689 558
8.6 Esse	Vasa / Carina, 010-8392 200
9.6 Kovjoki	Vasa / Carina, 010-8392 200
10.6 Kimo	Vasa / Carina, 010-8392 200
10.6 Markby	Vasa / Carina, 010-8392 200
13.6 Korsholm, Veikars	Vasa / Carina, 010-8392 200
14.6 och 15.6 Korsholm (YA!)	Vasa / Carina, 010-8392 200
16.6 Malax	Jonas Fogde, 050-3054 963
17.6 Taklax	Vasa / Carina, 010-8392 200
17.6 och 22.6 Bennäs	Vasa / Carina, 010-8392 200
20.6 och 21.6 Jeppo	Vasa / Carina, 010-8392 200
20.6 och 21.6 Solf	Jonathan Asplund, 050-3245 170
22.6 Sundom	Glenn Björkqvist, 040-5430 973
15.8 och 16.8 Lappfjärd	Stefan Nordman, 06-222 1701 (Lantbrukskansliet)

Ändringar i miljöersättningen

De mest populära skiftesspecifika åtgärderna i miljöersättningen överskred redan 2015 märkbart de målarealer som var uppsatta för den femåriga programperioden. För att få finansieringsmedlen att räcka till i framtiden kommer vissa åtgärder att begränsas fr.o.m. 2016. Nya förbindelser är enligt förslaget inte heller möjliga att ingå. De största begränsningarna som antagligen kommer att genomföras 2016 berör skyddszoner, växttäck vintertid och fång- samt saneringsgrödor. Att kunna komplettera sina åtgärder via Råd2020 begränsas också. De fastställda stödnivåerna/ha blir de samma som 2015. Allt detta är ännu förslag, inga beslut är ännu fattade.

Inga nya skyddszoner kan anmälas från detta år, men de arealer som anmälades 2015 bör fortsättningsvis hållas perioden till slut. De erhåller också i fortsättningen stöd. Skyddszoner, NVÅ vall och träda får sammanlagt utgöra högst 25 % av den LFA-stöddugliga arealen. Växttäck vintertid begränsas på så sätt att man inte längre kan beakta icke stödberättigade arealer som växttäck. Det innebär att exempelvis skyddszon, MFÅ vilt samt NVÅ vall inte längre räknas in i växttäckesprocenten.

Fång- och saneringsgrödor begränsas vardera till 25 % av stöddugliga arealen. Som fånggröda räknas inte längre oljevaxter, och i spannmål måste fånggrödan säs se-



— Höstsäd räknas även i fortsättningen som växttäck vintertid. Men åkern erhåller stöd för växttäck enbart om en stödberättigande gröda odlats före höstsådden.

nast sista säningsdagen. Odlare som söker om stöd för saneringsgrödor 2016 måste odla minst 1 ha med potatis eller andra växter som berättigar till stödet. I fortsättningen kan man odla saneringsgröda på samma åker i högst två år.

Andra åtgärder som begränsas gäller stallgödsel, flerårig miljövall och dränering. Stödet för spridning av flytgödsel på åker och stödet för återvinning av näringsämnen begränsas i bägge fallen till 60 % av den stöddugliga arealen. Nya arealer

flerårig miljövall och nya arealer som gäller hantering av avrinningsvatten kan inte längre anmälas efter 2016. Gällande hantering av avrinningsvatten skall dräneringssystemen vara klara för användning 1.5.2016 för att berättiga till stöd.

Magnus Långskog

Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693



Exempel hur stödet ändrar gällande växttäck vintertid på en spannmålgård med 100 ha.

- 30 ha korn
- 40 ha vete
- 15 ha skyddszon
- 5 ha NVÅ vall
- 10 ha MFÅ vilt

- Plöjer 35 ha
- Kultiverar 20 ha
- Stubbåker över vintern 15 ha
- Ej ersättningsberättigande areal
- 2015 0 ha/2016 30 ha

2015
- ersättningsnivå 60 % (20 ha+15 ha+30 ha)
- ersättning 36 €/ha
- 70 ha ersättningsberättigande areal
- 2520 € växttäckesstöd

2016
- ersättningsnivå 20 % (20 ha)
- ersättning 4 €/ha
- 70 ha ersättningsberättigande areal
- 280 € växttäckesstöd



krav sträcker sej 100 m från vattendraget. Alla växtskyddsmedel har listats och i dessa listor finns uppgifter på skyddsavstånd. Läs mera om det här och de olika munstyckena i Pro-Agras "Växtskydd för åkergrödor 2016", i firmornas växtskyddskataloger eller på www.tukes.fi / växt-

skyddsmedel / miljöbegränsningar / vattendragsbegränsningar.

En allt större del av bekämpningsmedlen skall förvaras i låst utrymme enligt den nya CLP-förordningen. Efter 1.6.2015 klassificeras, märks och förpackas bekämpningsmedlen enligt ifrågasvarande förordning. Om det på de nya svart-röd-vita etiketterna står "förvaras inlåst enligt skyddsfras P405" bör man följa det. I Tukes växtskyddsmedelsregister, som du hittar på <https://kasvinsuojeluaineet.tukes.fi> skriver du in sökordet "P405". Du får då fram en lista på vilka medel som skall förvaras inlåsta. Det finns redan över hundra medel listade och många är vanliga på gårdarna.

Aktuellt inför sprutsäsongen

Den som yrkesmässigt hanterar växtskyddsmedel behöver vid köp av växtskyddsmedel **intyg över utförd växtskyddsexamen** eller intyg på i kraft varande sprutförarexamen (fem år i kraft). Har man sprutförarintyg från vintern 2012 är det giltigt ännu kommande sommar. Intyget behövs förstås också då man utför praktiskt besprutningsarbete. Ifall en entreprenör med intyg utför besprutningen behöver odlaren inte något eget intyg. Entreprenören kan då köpa preparaten eller så kan även odlaren köpa bekämpningsmedlen med entreprenörens intyg. Bekämpningsmedel kan förvaras på gården utan att man själv köpt dem eller själv tänker spruta dem.

Ifall du har **åkerskiften som gränsar till vattendrag** (t.ex. åar, älvar, bäckar eller sjöar) bör du kontrollera om det växtskyddsmedel du tänkt använda på det skiftet kan sprutas med vanliga spaltspridarmunstycken eller behövs vindavdriftsreducerande munstycken. Det finns en stor mängd munstycken av olika märken som enligt tabellerna reducerar vindavdriften med 50 %, 75 % eller 90 %. Skyddsavståndet till vattendrag är normalt 3 m, men t.ex. många insekt- och svampmedel har ofta skyddsavstånd på mellan 10–20 m och då med krav på användning av vindavdriftsreducerande munstycken. Man bör komma ihåg att området som berörs av dessa

GRATIS 2016
Transport av jordprov från lantbruksaffärer i Österbotten april-maj!

06-347 4250
www.hortilab.fi

Se kompetensområde www.finas.fi

Fältdag för professionella växtodlare

MÅNGA UTSTÄLLARE,
DEMORUTOR, KUNSKAPSPUFFAR

Gratis inträde



SPANNMÅL, OLJEVÄXTER, POTATIS, SORTER,
GÖDSLING, VÄXTSKYDD, OBSERVATIONSPUNKTER,
MÅNGSIDIGA FÖRSÖKSFÄLT

LÄS MERA www.pohjanmaanpeltopaiva.fi



PARHAAN SÄDÖN PUOLESTA

VILJELIJÄNBERNER.FI



Ansökningsstidpunkter

INVESTERINGSSTÖD	STARTSTÖD
16.10 – 15.1	1.11 – 31.1
16.1 – 15.3	1.2 – 30.4
16.3 – 15.8	1.5 – 31.7
16.8 – 15.10	1.8 – 31.10

FÅGELSKRÄMMOR SOM FUNGERAR



Fågelskrämmapakett: Drake + 7 m spö och jordspett.

Effektiv skrämma som flyger bra även i låga vindhastigheter. **Nu! 99 €.** Mer info och video på www.linnunpelatin.fi



Elektronisk gasolkanon
med digital klocka för
inställning av tidsperioder
då den skjuter

AgriLaser.

Synnerligen effektiv
för att skrämma bort
fåglar helt ljudlöst.
Räckvidd 2 km.



agrolink.net

Solfvägen 219, 65450 SOLF, Tel: 06-347 5800. Vardagar 8-17.
www.agrolink.net, www.linnunpelatin.fi

VÄLKOMMEN PÅ STÖDINFO 2016!

Program, halvdag eller kväll:

Öppning och information om Råd 2020 – ProAgria Lantbrukssällskapet
Grundstödet, förgröningsstödet, tvärvillkoren – NTM-centralen
Miljöersättning – NTM-centralen
Miljöavtal och ekologisk produktion – NTM-centralen
Kaffe
Investeringsstöd – NTM-centralen
Stödansökan – Landsbygdssekreteraren
Aktuellt från ÖSP – ÖSP

Program, heldag:

9.30 Kaffe
10.00 Öppning och presentation av programmet Min Gård samt information om Råd 2020 – ProAgria Lantbrukssällskapet
10.20 Grundstödet, förgröningsstödet, tvärvillkoren – NTM-centralen
10.40 Kompensationsersättning och nationella åkerstöd – NTM-centralen
11.00 Miljöersättning – NTM-centralen
11.40 Miljöavtal och ekologisk produktion – NTM-centralen
12.00 Lunch (på egen bekostnad)
12.45 Stödansökan – Landsbygdssekreteraren
13.15 Djurstöden och djurens välbefinnande – NTM-centralen
14.15 Investeringsstöd, startstöd – NTM-centralen
14.45 Aktuellt från ÖSP – ÖSP
15.15 Avslutning – ProAgria Lantbrukssällskapet

Plats	Tidpunkt	Anmälningar
Pedersöre, Optima (heldag!)	4.4.2016	9:30 – 15:30 jeanette.fagerholm@pedersore.fi, 06-7850159
Gamla Vasa, YA!	5.4.2016	18:30 – 21:30 lisbeth.hintsala-sabel@vora.fi 050-3630847
Närpes, YA	5.4.2016	18:30 – 21:30 lantbruk@narpes.fi 06-2249240
Närpes, YA	6.4.2016	12:30-15:30 lantbruk@narpes.fi 06-2249240
Kronoby, Fullmäktigesalen	6.4.2016	19:00 – 22:00 yvonne.krook@pedersore.fi 040-7142162
Vörå, Norrvalla	7.4.2016	18:30 – 21:30 landsbygdskansliet@vora.fi 06-3281250
Pedersöre, Bennäs	11.4.2016	19:00 – 22:00 jeanette.fagerholm@pedersore.fi, 06-7850159
Yttermalax, Bygdegården	12.4.2016	18:00 – 21:00 asa.backman@kfem.fi 050-0874511
Tervajoki, Toukola	12.4.2016	18:30 – 21:30 Ingen förhandsanmälan!
Vörå, Norrvalla (heldag!)	14.4.2016	9:30 – 15:30 landsbygdskansliet@vora.fi 06-3281250
Kristinestad, Majbo	14.4.2016	12:00 – 16:00 lantbrukskansli@krs.fi 06-2221701
Kristinestad, Majbo	14.4.2016	18:00 – 21:00 lantbrukskansli@krs.fi 06-2221701
Nykarleby, Ahlbecksalen	14.4.2016	19:00 – 22:00 lantbruk@nykarleby.fi 06-7856136
Karleby, Karlebysalen	15.4.2016	10:00 – 14:00 sanna.sars@kokkola.fi 044-7809543

Anmäl dig senast 2 dagar före infotillfället!



Närings-, trafik- och
miljöcentralen



Österbottens Svenska
Lantbrukssällskap
AgroTillväxt



Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden



Inlärnin g i arbetet gav säkerhet

Egentligen var det meningen att Erik Strandberg skulle börja på gymnasiet, men då han funderat över sommaren efter högstadiet hade han bestämt sig – det var till en yrkesutbildning han skulle.

– Vid det laget var det rätt sent att byta, vi skulle ju börja till hösten och många utbildningar var redan fulla. Men så fick jag höra om lantbruksutbildningen vid YA och sökte och kom in hit, säger Erik.

Under studietiden vid Yrkesakademien i Österbotten har Erik gjort en del av sin inlärnin g i arbetet vid Hamra Gård i Sverige.

– Ända sedan högstadiet har jag varit intresserad av att åka utomlands för att studera, så när chansen kom emot här på YA tog jag den. Det var min pappa som tipsade om Hamra Gård och att jag skulle ta kontakt med dem.

Hamra Gård har funnits sedan 1901 och används i dag som forskningscenter för utveckling, test och utvärdering av DeLaval's produkter. Gården har ca 250 mjölkkor i tre olika ladugårdar och producerar årligen ca 2,75 miljoner liter mjölk.

– På gården har man skilt växtodling och mjölkproduktion. Först sökte jag till växtodlingssidan, men jag blev sedan erbjuden plats på mjölkproduktionssidan. Nu i efterhand tror jag nästan det var bättre. De hade ungefär 14 anställda och de flesta var ganska unga, så det blev en bra gemenskap, säger Erik.

Perioden av inlärnin g i arbete på Hamra Gård gav Erik ännu mer säkerhet i att han valt rätt bransch.

– Att diskutera och prata med de andra där och ta del av den dagliga verksamheten gav mig mycket.

Inlärnin g i arbete – perioden på Hamra gård var knappast sista gången Erik studerar utomlands.

– Jag kommer nog att ta chansen igen om den kommer emot. Jag rekommenderar också yrkesutbildningen här vid YA varmt åt elever som är maskinintresserade eller har egna företag hemma, eller för sådana som vill söka vidare till högskola sedan. Det här ger en bra grund för det.

Ansökan och mera information:
<http://www.yrkesakademien.fi/>



ArvoBio

Trädgårdsproduktionens kretslopp – nytt mervärde och affärsverksamhet

Målet för projektet ArvoBio är att producera ett mervärde och ny affärsverksamhet. Det görs genom att kartlägga och utveckla nya innovativa lösningar för att minska på svinnet inom trädgårdsproduktionen samt att befrämja utnyttjande av biprodukter. Projektet förverkligas i samarbete med Hämeen ammattikorkeakoulu, LUKE och ProAgria Lantbrukssällskapet under tiden 1.12.2015-30.11.2018.



Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden



Närings-, trafik- och miljöcentralen

AgroTillväxt

– informationsförmedlingsprojekt för att förbättra lönsamheten på Österbottniska jordbruks- och trädgårdsföretag!

- Infotillfällen
- Gårdsdagar
- Fältdagar
- Seminarier
- Studiebesök
- Demonstrationstillfällen

Mera information om aktuella händelser på vår hemsida www.lantbrukssallskapet.fi



Österbottens Svenska Lantbrukssällskap
AgroTillväxt



Närings-, trafik- och miljöcentralen



Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Agrologen från Skuffis en lantbruksexpert inom bioekonomi



Lantbrukets vardag blir allt mer komplex och behovet av kunskap ökar hela tiden. Att investera i kunskap är en bra satsning för framtiden.

Som agrolog har du kompetens att sköta flera olika arbetsyrken inom branschen, t.ex. rådgivning, landsbygdsförvaltning, företagande, försäljning eller gårdsförvaltare och du kan också driva ett eget lantbruk på ett hållbart och lönsamt sätt. Efterfrågan på kunniga och flerspråkiga experter ökar ständigt och sysselsättningen är god.

Modern utbildning på Campus Raseborg

Utbildningen till agrolog vid Yrkehögskolan Novias Campus Raseborg är bred och mångsidig, föreläsningar kombineras med praktiska övningar i fält och i studierna ingår också praktikperioder. Många studerande väljer att praktisera utomlands, t.ex. i Sverige, Australien, USA eller Kanada.

Konkreta färdigheter

På Novia får du förutsättningar att förstå lantbrukets nationella och internationella nätverk. Du känner till relevant lagstiftning och dess inverkan på lantbrukets förutsättningar. Utbildningen ger dig också kunskap och kompetens i växtodling, djurhållning, skogsbruk, teknik och ekonomi som behövs för att starta, utveckla och överta ett gårdsbruk eller landsbygdsföretag. Det går också att ta en del kurser enligt en personlig läroplan på andra högskolor och universitet som kompletterar den egna karriärplanen. I Finland finns goda förutsättningar att jobba med bioekonomi där man kan kombinera olika naturbruksbranschers kunskande på ett innovativt sätt. Under studietiden har du möjligheter att jobba med innovativa projekt inom bioekonomi.

Läs mer om ansökan på: novia.fi/naturbruk



Växtodling, trädgårds- och ekologisk produktion



Jan-Erik Back
Kundservicechef
mobil 050-441 7511



Anders Salo
tjänstledig 1.11.2015-
30.10.2016



Jonas Löfqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-375 4328



Rickard Rex
Växtodlingsrådgivare
mobil 040-515 0285



Stefan Nordman
Potatisrådgivare
Kristinestad
mobil 0400-266 682



Ulrika Wikman
Ekoväxtodlingsrådgivare
mobil 050-585 2305



Magnus Långskog
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-551 1693



Jan-Olof Johnsson
Vall- och ekorådgivare
mobil 050-386 5921



Kaisa Haga
Trädgårdsrådgivning
mobil 050-911 5920



Margareta Slotte
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4127627



Mari Lönnqvist
Växtodlingsrådgivare
mobil 050-4652820

Husdjursrådgivning



Johanna Laakso
Kundservicechef
mobil 050-550 1574



Jessika Eklund
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-595 4906



Ingeborg Nordberg
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-527 4189



Tanja Gammelgård
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-412 2168



Magnus Blässar
Mjölkgårdsrådgivare
mobil 050-432 3970



Madelene Lindqvist
tjänstledig fram till
16.5.2016



Monica Nygård
arbetsledig fram till
30.6.2016



Milla Alanco
Färrådgivare
mobil 040-706 0558

Ekonomi & miljö



Tor-Erik Asplund
Kundservicechef
mobil 050-386 5922



Per-Erik Järn
vårdledig fram till
30.6.2016



Åsa Mattsson
Generationsväxlingar
tel. 050-330 7508
telefon tid tis 12-16



Johanna Norrvik
Ekonomirådgivare
mobil 050-463 2535



Rainer Rosendahl
Dräneringstekniker
mobil 0400-561 550



Mikael Blomqvist
Dräneringsplanerare
mobil 050-379 5905



Fredrik Ek
Bioenergirådgivare SLF
mobil 043-8248702
fredrik.ek@slf.fi

Österbottens Svenska Lantbrukssällskap r.f.

Kansli: Handelsplanaden 16 D, 65100 VASA
Tel. 010 839 2200, fax (06) 319 0201
e-post: fornamn.efternamn@proagria.fi
www.lantbrukssallskapet.fi

Bennäs kontor:

Mjölvägen 2,
68910 BENNÄS

Fax: (06) 785 0228

Närpes kontor:

Vasavägen 41,
64200 NÄRPES

Fax: (06) 225 3511

PRO
Agria

Observera att kontoren inte är bemannade hela tiden!

Administration



Meira-Pia Lohiluoma
Direktör
mobil 050-568 5515



Ann-Louise Söderlund
Ekonom
mobil 050-330 2419



Carina Ahlnäs
Kanslist
010 839 2200

Våra tjänster — Kontakta oss!

Växtodlingsrådgivning;

Odlingsplanering/gödslings-
råd/näringsämnesbalanser:

- trädgård
- ekologisk odling:
Potatis:
Grovfoder:
Kummin:
Spruttester:
Stödansökningar:

Rickard Rex, Jan-Erik Back, Stefan Nordman,
Anders Salo, Magnus Långskog, Jonas Löfqvist,
Ulrika Wikman, Mari Lönnqvist, Margareta Slotte,
Kaisa Haga
Ulrika Wikman, Jan-Olof Johnsson
Stefan Nordman, Jan-Erik Back
Jan-Olof Johnsson, Anders Salo
Magnus Långskog
Carina Ahlnäs
Richard Rex, Magnus Långskog, Anders Salo,
Stefan Nordman, Jonas Löfqvist, Madelene Lindqvist,
Mari Lönnqvist, Margareta Slotte, Jan-Erik Back,
Ulrika Wikman

Produktionskostnadskalkyler:

Rickard Rex, Magnus Långskog, Anders Salo
Jan-Olof Johnsson, Stefan Nordman, Jan-Erik Back,
Jonas Löfqvist

Utbildning:
RÅD 2020 rådgivning:

Meira-Pia Lohiluoma
Richard Rex, Jan-Erik Back, Anders Salo, Stefan
Nordman, Ulrika Wikman, Magnus Långskog
Rainer Rosendahl, Stefan Nordman, Ulrika
Wikman

Specialmiljöstödsplaner:

Framtidssamtal:
Växtskyddsexamen:

Växtodlingsrådgivare
Jan-Erik Back

Husdjursrådgivning;

Produktionskontroll för mjölk:

Utfodringsplaner:
Resultatanalys, mjölk:
Hälsöversiktsplanering:
Stallmiljöanalyser:
Mjölkmätartest:
RÅD 2020-rådgivare:

Mjölkgårdsrådgivare
Mjölkgårdsrådgivare
Per-Erik Järn, Monica Nygård
Mjölkgårdsrådgivarna
Ingeborg Nordberg
Ingeborg Nordberg
Jessika Eklund, Magnus Blässar, Madelene
Lindqvist, Johanna Laakso

Färrådgivning:

Framtidssamtal:
Fertilitetsrådgivning kor:
Vallgrupper:

Milla Alanco
Mjölkgårdsrådgivare
Jessika Eklund
Jan-Olof Johnsson

Ekonomi och miljö;

Lantbrukarnas
företagshälsöversikter:

Affärsplaner:
Lönsamhetsbokföring:
Resultatanalys:
Värderingar:
Gårdssekreterartjänster:
Energiplaner:
Skattebokföring:
Generationsväxlingar:
Framtidssamtal:
Dräneringsplaner:
Avloppsplanering:

Tor-Erik Asplund, Per-Erik Järn
Monica Nygård, Carina Ahlnäs, Johanna Norrvik
Tor-Erik Asplund, Per-Erik Järn
Tor-Erik Asplund
Jan-Erik Back
Jonas Löfqvist, Fredrik Ek
Per-Erik Järn, Johanna Norrvik
Åsa Mattsson
Per-Erik Järn, Tor-Erik Asplund
Rainer Rosendahl, Mikael Blomqvist
Rainer Rosendahl



Hitta oss på
Facebook!

